

TERMÉSZETI ERŐFORRÁSOK

VÁLOGATOTT
REFERÁTUM GYŰJTEMÉNY

6.

BUDAPEST

1987

Magyar Tudományos Akadémia
Földrajztudományi Kutató Intézet

TERMÉSZETI ERŐFORRÁSOK

A TK NSIR adatbázisra épülő
VÁLOGATOTT REFERÁTUM GYŰJTEMÉNY

6. szám

Összeállította: KISSNÉ ÁROKHÁTI ZSUZSANNA

Szerkesztette: Dr. RÉTVÁRI LÁSZLÓ

Kivitelezte: SZABÓ KLÁRA

Készült az MTA FKI

Természeti Erőforrások Koordinációs Iroda
gondozásában

Budapest, 1987. december

T a r t a l o m

I. A természeti erőforrások kutatásának módszertani kérdéseit érintő referátumok	1
II. Ásványvagyon felderítésével és hasznosításával foglalkozó referátumok	9
III. Vizi erőforrások - köztük a termálvizkészletek - felderítésével és védelmével foglalkozó referátumok	20
IV. Talaj és termőföld hasznosításával és védelmével foglalkozó referátumok	31
V. Erdők hasznosításával és telepítésével foglalkozó referátumok	39
VI. A természeti erőforrások témakörével összefüggő interdiszciplináris referátumok	44

0022	82 223	8AGF	29	a dokumentum típusa: 3 — kutatási jelentés 4 — disszertáció
SSZ=8.1.0.2.55.9.3.2.	TIP=3	Г.Д.Р.О.Ф.Ф.5.6.4.6.		a dokumentum címe eredeti és orosz nyelven
CIM	= ENTWICKLUNG VON KUNSTSTOFF-KONDENSATORFN PRISMATISCH. РАЗВИТИЕ ПРИЗМАТИЧЕСКИХ КОНДЕНСАТОРОВ С ИЗОЛЯЦИЕЙ ИЗ СИНТЕТИЧЕСКОЙ ПЛЕНКИ.			kiadás éve
BIRI. = ZIID.	1981	OLD=25		terjedelem
CSOPORT=2		NYFLV = 475		a dokumentum nyelve: bolgár — 115 magyar — 130 mongol — 465 német — 475 lengyel — 540 román — 565 orosz — 570 szlovák — 605 cseh — 790
REF.	= КОНДЕНСАТОРЫ С ИЗОЛЯЦИЕЙ ИЗ СИНТЕТИЧЕСКОЙ ПЛЕНКИ В ПРИЗМАТИЧЕСКОМ ИСПОЛНЕНИИ ЯВЛЯЮТСЯ ВЫСОКОКАЧЕСТВЕННОЙ ДЕТАЛЬЮ, КОТОРАЯ СООТВЕТСТВУЕТ МЕЖДУНАРОДНОМУ УРОВНЮ. ВЕЛИЧИНЫ ХАРАКТЕРИСТИКИ СТАНДАРТИЗИРОВАНЫ В СТАНДАРТЕ ТГЛ 38158. ПРИМЕНЯЕТСЯ ОСНОВНАЯ ТЕХНОЛОГИЯ ДЛЯ КОНДЕНСАТОРОВ С ОПОРНОЙ ФОЛЬГОЙ, КОТОРАЯ ГАРАНТИРУЕТ ВЫСОКУЮ РАЦИОНАЛЬНОСТЬ МЕТОДА. ОТЧЕТ ВКЛЮЧАЕТ ИССЛЕДОВАНИЯ ДЛЯ ЦЕЛЕНАПРАВЛЕННОГО ИЗГОТОВЛЕНИЯ КОНДЕНСАТОРА С УЗКИМ ДОПУСКАМИ. СОЗДАНЫ НЕОБХОДИМЫЕ ПРЕДПОСЫЛКИ ДЛЯ СЕРВИЗНОГО ВЫПУСКА.			tartalmi kivonat (referátum)
RURP.	= 47.33 47.59			
profil azonosítója	azonosító számok a dokumentum megrendeléséhez	a dokumentum lelőhelye	csoport jelzete: 1 — a dokumentum másolási költ- ség ellenében beszerezhető 2 — a dokumentum a tároló intéz- mény által meg- állapított lé- rités ellenében beszerezhető	tematikus osztályozási jelzet

I. A TERMÉSZETI ERŐFORRÁSOK KUTATÁSÁNAK ÁLTALÁNOS MÓDSZERTANI
KÉRDÉSEIT ÉRINTŐ REFERÁTUMOK

SSZ=860759035

TIP=4

CCC 05860000818

Cim: A természeti erőforrások gazdasági értékelése és gazdasági
hasznosításuk modellezése
/elméleti és metodológiai problémák/

Szerző: Mkrtaĵan, G.M.

1986

398 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A természeti erőforrásokra és azok területi - együtt jelentkező -
előfordulásaira irányuló kutatás célja: a természeti erőforrá-
sok hasznosításával és újratermelődésével kapcsolatos gazdasá-
gi értékelések metodológiájának és metodikájának továbbfejlesz-
tése, az ilyen értékelések metodikai tételei tudományos alap-
jainak konkretizálása a természeti erőforrások egyes fajtáinak
és területiális társulásainak hasznosítását ábrázoló gazdasá-
gi-matematikai modellek kidolgozása alapján.

A szerző komplex metodológiai és metodikai vizsgálatokat vég-
zett a természeti erőforrások gazdasági értékelésével kapcsola-
tosan, s ennek megalapozásához tanulmányozta a kriteriumok és
a dinamika aspektusait, faktoranalízis útján értékelte a külön-
böző természeti erőforrásokat és azok területi társulásait. Op-
timalizációs modelleket dolgozott ki mind az egyes erőforrás-
féleségek, mind azok társulásai hasznosítására vonatkozóan. Ki-
dolgozta továbbá az erőforrás-hasznosítás sorrendiségének megha-
tározására szolgáló módszereket, a kitermeléssel szembeni kész-
let-többszörösség megállapításának, a természeti erőforrások
komplex értékelésének módszereit és kimutatta az erőforrások
értékelésének legfontosabb tényezőit.

A kutatás eredményeit öt ágazati kutatóintézet hasznosítja és
figyelembe vették "A legfontosabb természeti erőforrások gazda-
sági értékelésének metodikája" c. tervezet kidolgozása során.
Az eredmények alkalmazhatók a nyersanyagkitermelő iparágak te-
rületén, az országos és a köztársasági tervehivatalok természet-
védelmi osztályainak, a regionális természetvédelmi szervek,
a gazdasági profilu felsőfokú tanintézetek munkájában is.

Illusztráció 10, tábl. 13, forrásmunka 205.

SSZ=870862867

TIP=4

CCC 05860000752

Cim: A talajok fejlődésének tér- és időbeni modelljei és a
talajépződés regionális problémái

Szerző: Gennagyijev, A.Ny.

1986

598 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: különböző természetföldrajzi régiók különböző korú talajminta-sorozatainak vizsgálata. Célja: a szubbo-reális késő-holocén talajképződés krónogenetikus ajátosságainak meghatározása.

Kutatási módszerek: összehasonlító-kronológikus, összehasonlító földrajzi, táj-geokémiai vizsgálatok, továbbá komplex laboratóriumi, kémiai, spektrofotometrikus, mikromorfológiai elemzések

A kutatómunka során feltárták a talajfejlődés irányát, intenzitását és sebességét a szubboreális területeken a késő holocén időszakában. Kidolgozták az izokron talajtakarók modelljeit, a környező közeg talajképző potenciáljának meghatározására vonatkozó téziseket. A talajképződés - számításokkal meghatározott - sebességének mutatóit felhasználták az eróziós veszély felmérésére adott területeken. A talajfejlődés kritériumait a régészetben is alkalmazzák. A nyert információk növelik az eróziógátló és rekultivációs intézkedések tudományos megalapozottságát, elősegítik az archeológiai rekonstrukciók tökéletesítését.

A kutatási eredmények alkalmazási területe: a bányászati ágazatok természetvédelemmel foglalkozó tudományos intézményei, az építésügyi, a meliorációs és az agráripari, valamint a régészeti tevékenységgel foglalkozó szervezetek. A kutatás során a talajképződés sebességéről kapott adatok elengedhetetlenül szükségesek a talajeroziós normák számításainál. A szerző felvázolta a talajtakaró önregenerálódásának folyamatait a mechanikusan károsult földterületeken.

Illusztráció 75, tábl. 104, forrásmunka 500.

SSZ=860749823

TIP=4

CCC 04860001229

Cím: Vasérclelőhelyek komplex modellezése gravitációs és mágneses kutatási eredmények alapján /a vietnami Nazua lelőhely példáján/

Szerző: Dao Ngoc Thong

1985

113 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A geofizikai kutatások komplex modellezésének célja prognosztizált készletek számbavétele.

A szerző vietnami viszonyokra alkalmazva dolgozta ki a mágneses és gravitációs kutatások folyamán elért eredmények geológiai interpretálásának metodológiáját. A matematikai modellezést elektronikus számítógép segítségével végezte. Kimutatta, hogy a modell első közelítését a teljes normalizált gradiens számítási eljárások alkalmazásával lehet elvégezni. Bebizonyította a demagnetizálás figyelembe vételének szükségességét a vasérclelőhelyek modellezésénél. A Nazua lelőhelyre vonatkozóan elvégzett modellkísérletek célja a gravitációs és mág-

neses anomáliák természetének tanulmányozása, a prognosztizált készletek számbavétele volt.

A kutatási eredmények konkrét alkalmazási területe a vietnami Nazua lelőhely, vagyis az ottani készletek becslésének pontosítása. Eredményei azonban más vasérclelőhelyek modellezésére is felhasználhatók.

Illusztráció 39, tábl. 3, forrásmunka 44.

SSZ=870767942

TIP=3

CCC 02860041352

Cim: Tűzálló agyagok és kaolinok minőségi vizsgálati és értékelési módszereinek továbbfejlesztése az új lelőhelyek kutatásánál

1986

69 old.

Csoport: B

Nyelv: 570

A kutatási jelentés a tűzálló agyagok és kaolinok minőségének vizsgálatával foglalkozik, új lelőhelyek feltárásával összefüggésben. A kutatás célja: olyan metodikai irányelvek kidolgozása, amelyek a kutatások volumenát és metodikáját a tűzálló agyagok és kaolinok minőségének értékelésével összefüggésben szabályozzák. A metodikai utasítás-tervezetet a tűzálló nyersanyag-lelőhelyek kutatásánál ill. feltárásánál ajánlják alkalmazni.

Illusztráció 3, tábl. 4, forrásmunka 12.

SSZ=870767997

TIP=4

CCC 04860011164

Cim: Hidrogeokémiai információk komplex feldolgozása és elemzése a kőolaj- és földgázkutatások általános rendszerében matematikai módszerek és számítástechnika alkalmazásával

Szerző: Belosztokij, J.B.

1986

271 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: táblás területek kőolaj- és földgáztartalma hidrogeológiai és hidrogeokémiai mutatóinak vizsgálata. Célja: a hidrogeokémiai vizsgálatok metodikájának megalapozása és kidolgozása matematikai statisztikai apparátus alkalmazásával, elektronikus számítógépek /ODRA-1204, ESZ-1033/ segítségével.

A kutatás során kidolgozták és kipróbálták a kőolaj- és földgáztartalmú területek hidrogeokémiai információinak feldolgozására szolgáló metodikát, ill. az adatok tárolásával, előhívásával és statisztikai feldolgozásával összefüggő feladatok megoldásához szükséges algoritmusok és programok sorozatát. A hidrogeológiai információk automatizált feldolgozási rendszerét és a

kapott eredményeket a tudományos kutatások területén alkalmaz-
zák, továbbá a kőolaj- és földgázlelőhelyek kutatásában és fel-
tárásában a SZU Kőolajipari Minisztériumának és Geológiai Mi-
nisztériumának hatáskörében működő tudományos és termelő szer-
vezeteknél. A szóbanforgó információs rendszert felhasználják
továbbá a Volga-Urali és Timano-Pecsorai kőolajlelőhelyeken
a felszín alatti vizek kémiai összetételének változását előidé-
ző folyamatok vizsgálatához. A rendszer bevezetése révén fon-
tos összefüggéseket tártak fel a felszín alatti vizek összeté-
telének különböző paraméterei között, amelyek felhasználhatók
a kőolaj- és gázhozam prognosztizálására.

Illusztráció 38, tábl. 2, forrásmunka 127.

SSZ=860754569

TIP=4

CCC 04860004307

Cim: Gazdasági értékelési módszerek továbbfejlesztése a szén-
bányászat tervezésében

Szerző: Sztarokozseva, G.I.

1986

174 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: szénlelőhelyek gazdasági értékelésének mód-
szerei. Célja: metodikai és gyakorlati ajánlások kidolgozása
a szénlelőhelyek és azok egyes részei gazdasági értékelési
módszereinek tökéletesítésére a bányatervezés, valamint a mű-
ködő bányák készletei kitermelésének tervezése területén. Ku-
tatási módszerek: rendszerelemzés, korrelációs és valószínűség-
számítások, matematikai statisztika, gazdasági-matematikai mo-
dellezés elektronikus számítógép segítségével.

A kutatások során metodikai ajánlásokat dolgoztak ki a készle-
tek gazdasági értékelésére a bányagazdálkodási feladatok meg-
oldásához és gazdasági-matematikai modelleket állítottak fel
az üzemeltetési költségek meghatározására. A készletek gazda-
sági értékelésére vonatkozó metodikai ajánlásokat - amelyek
a bányászati-geológiai mutatók változékonyságát figyelembe
véve készültek - már bezették a bányák tervezésének gyakor-
latában. A kutatás során kidolgozott elvek és ajánlások lehe-
tővé teszik a bányamező-bővítés értékbecslését, a jellemző
üzemeltetési időszakok meghatározását, továbbá elősegítik a
gazdaságilag megalapozott és hatékony megoldások alkalmazását
a szénbányák tervezésénél, a működő bányák kiaknázási üteme-
zésénél.

A kutatási eredmények általános alkalmazási területe: bányá-
építési tervek készítése és új bányaszintek kiépítése a Donyec-
medence keleti részén, kitermelési ütemtervek készítése a mű-
ködő bányák részére.

Illusztráció 10, tábl. 17, forrásmunka 146.

SSZ=860752992

TIP=4

CCC 04860003521

Cim: Kozmikus és geológiai-geofizikai adatok komplex interpretálása különböző geológiai feladatok megoldásában a dél-kelet-dobrudzsi /Bulgária/ térségben

Szerző: Gugov, L.Ty.

1986

142 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a Miziji-tábla alap- és takarórétegeinek /Dél-kelet-Dobrudzsa, Bulgária/ feltárása. Célja: metodika kidolgozása a kozmikus és a földi geológiai-geofizikai adatok komplex értelmezésére mennyiségi alapon, elektronikus számítógép alkalmazásával.

A kutatás folyamán elvégezték a kozmikus információk számítógépes feldolgozását, trend-analízis útján modellezték a rétegeket és elvégezték a felületek mennyiségi összehasonlítását. Alkalmazták a minta-azonosítás módszereit. Metodikát dolgoztak ki a kozmikus és a földi információk komplex interpretálására, a léptékmeghatározásra, valamint a kozmikus és a földi információk egybevetésére.

A kutatási eredmények alkalmazási területe: a táblás területek geológiai felépítésének tanulmányozása, kőolaj- és földgázkészletek kutatása. A kutatómunka eredményeképpen meghatározták a kozmikus információk minőségi vizuális értékeléséről a mennyiségi becslésre való áttérés lehetőségét, továbbá egy új információforrás - a digitális letapogatószerkezet - geológiai gyakorlatban történő alkalmazásának lehetőségeit.

Illusztráció 30, tábl. 7, forrásmunka 84.

SSZ=860750529

TIP=4

CCC 04860001676

Cim: Erőforrás-megőrző folyamatok modellezése a tervezési-prognosztikus számítások rendszerében /az Irkutszk terület faipari ágazatának példáján/

Szerző: Ambroszov, Ny.V.

1986

166 old.

Csoport:A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a termelés elsődleges és másodlagos forrásai racionális hasznosításának folyamatai. Célja: az erőforrás-megőrző folyamatok továbbfejlesztése azok modellezése alapján az ökológiai-gazdasági számítások rendszerében. Kutatási módszerek: gazdasági-matematikai modellezés, lineáris programozás, az irányítás optimalizálása.

A szerző kidolgozta az iparfejlesztés és a környezetvédelem összeegyeztetésének metodológiai alapjait, a regionális terméshasznosítás optimális paramétereinek kiválasztásának gazda-

sági-matematikai modelljeit, valamint elvégezte az azok realizálásához szükséges matematikai számításokat. A természeti erőforrások optimális hasznosításának modelljeit és számítógépes programjait beépítették az ökológiai-gazdasági számítások "Region" elnevezésű rendszerébe.

A kutatási eredmények felhasználhatók a hulladékigényes ágazatok tervezésében. A szerző által ajánlott megközelítés biztosítja az ipar célirányos tervezését egy adott régióban az erőforrás-megővő termelési ágak gazdasági és ökológiai hatékonysága meghatározásának útján, biztosítva egyben a legcélszerűbb fejlesztési irányok kiválasztását.

Illusztráció 19, tábl. 3, forrásmunka 130.

SSZ=860753904

TIP=4

CCC 04860003928

Cím: Imitációs modellezés alkalmazása a regionális földhasználati folyamatok rendszerelemzésében /a Moszkva terület példáján/

Szerző: Zotov, V.A.

1986

131 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A szerző a termőföld-hasznosítás folyamatait és a földhasználók általi kölcsönös termőterület-átalakítás folyamatait tanulmányozta. A kutatás célkitűzése: metodika kidolgozása a javasolt imitációs modell felhasználására a földhasználati folyamatok rendszerelemzésében, valamint annak ellenőrzésében, milyen hatással vannak a komplex fejlesztési célprogramok a termőföld-készletek hasznosításának szerkezetére.

Az imitációs modellezés módszereinek, egyebek közt a rendszerdinamika módszerének segítségével állították fel a termőföld-készletek hasznosításának imitációs modelljét és dolgozták ki a gazdasági program alternatívái és az imitációs modell együttes alkalmazásának módszereit a megfelelő sorrendiségű munkavégzés imitálása útján. A kutatás eredményeit bevezetésre elfogadta a SZU Állami Tervhivatalának tervgazdálkodási kutatóintézete, amely ajánlásokat dolgoz ki az elektronikus számítógépek alkalmazására a természetgazdálkodás tervezésében. A regionális földhasználat imitációs modellje lehetővé teszi a földhasználati struktúra dinamikájának prognosztizálását.

A kutatási eredmények alkalmazási területe: a földhasználati struktúra dinamikájának prognosztizálása, felsőfokú tanintézetek természetgazdálkodási tanszékeinek oktatómunkája.

Illusztráció 15, tábl. 3, forrásmunka 185.

SSZ=860754126

TIP=4

CCC 04860003065

Cím: A talajok agrometeorológiai sajátosságainak matematikai modellezése

Szerző: Trubacsova, G.A.

1986

180 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a talajszelvény felső szintjei. Célja: a talajban végbemenő nedvesség- és hőcsere kölcsönhatások elméleti megalapozása és a talajok nedvesség-levegő és hőháztartása alkalmazott matematikai modelljeinek kidolgozása. Kutatási módszerek: elméleti analízis, matematikai modellezés számítógép segítségével, az elmélet és a kísérleti eredmények összehasonlítása.

A szerző továbbfejlesztette a kapilláris-porozus testek kölcsönösen összefüggő hő- és nedvességcseréjének elméletét a felületi jelenségek figyelembe vételével s ezzel sikerült megszüntetnie az elmélet és a kísérlet korábbi ellentmondásait. A kutató által kidolgozott elméletet és alkalmazott modelleket felhasználják a tervezési gyakorlatban és a hidromeliorációs intézkedések megalapozását célzó kutatásokban. A mezőgazdasági művelés alatt álló földterületek víz- és hőháztartására kidolgozott alkalmazott modellekben először sikerült kimutatni az összefüggéseket az öntözési rendszer és az öntözővíz-fogyasztás, a termés és a meliorációs intézkedések között.

A kutatási eredmények alkalmazási területe: agronómia, talajmelioráció, környezetvédelem.

Illusztráció 20, tábl. 2, forrásmunka 139.

SSZ=870767962

TIP=4

CCC 05860001024

Cím: Független irányú tektonikus mozgások és azok következményei /fizikai modellezési eredmények/

Szerző: Guterman, V.G.

1986

346 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a Föld tektonikai szférája, tektonikai szerkezetek. Célja: a tektonikai szféra anyagai vertikális mozgásából eredő tektonikus következmények feltárása, a geológiai szerkezetek kialakulása fizikai mechanizmusainak vizsgálata.

Felvázolták a tektonikai szféra új modelljét, elemezték a földkéreg-blokkok vertikális mozgása izosztáziájának és inverziójának új /töréses-magmatikus/ mechanizmusát. Kísérleti úton először állították rendszerbe a gyűrődések összes morfológiai típusát. Részletesen megvizsgálták a mélységi elváltozások kialakulási folyamatát és mértani elhelyezkedését a litoszféra-modellekben. A szerző és társai tanulmányozták a konkrét geológiai struktúrák, ezen belül a brachiantiklinális - kőolaj- és földgáztartalmú - gyűrődések keletkezésének mechanizmusát. Először készítettek prognózist a szénhidrogénkészletekről az antiklinális szerkezetek sómagvaiban /tárolókőzetek jelenléte esetén a sóhordozó tömbökben/. A sódómos szerkezetek modellezé-

sének eredményeit felhasználják a kőolaj- és földgázkutatások tervezéséhez: a redőzött szerkezetek modellezésének eredményeit pedig a Moszkvai és a Kijevi Egyetem geológiai fakultásain az oktatási folyamatban alkalmazzák.

A kutatási eredmények szélesebb alkalmazási területe: tektonikai fizika, geotektonika, szerkezeti geológia, hasznos ásványok lelőhelyeinek prognosztizálása, meghatározott geológiai szerkezetekben.

Illusztráció 82, tábl. 5, forrásmunka 275.

II. ÁSVÁNYVAGYON FELDERITÉSÉVEL ÉS HASZNOSÍTÁSÁVAL FOGLALKOZÓ REFERÁTUMOK

SSZ=86075545

TIP=4

CCC 04860005581

Cim: Rádióhullámos módszer alkalmazása az érclelőhelyek kutatásában a réz- és nikkel-lelőhelyek példáján

Szerző: Isztratov, V.A.

1986

205 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: rádióhullámok átbecsátása a furólyukból a felszínre a réz- és nikkel-lelőhelyek kutató-feltáró munkálatainál a Kola-félszigeten. A kutatás célja: az érclelőhelyek mélységi kutatásának hatékonyabbá tétele a furatkörnyéki térség rádióhullámos vizsgálatai hatótávolságának növelése útján olyan mérési módszer révén, amely kiterjed a furólyukra és a föld felszínére is.

A kutatások során elvégezték egy földalatti sugárzó normális mezejének és dipólus mezejének számításait, a fizikai modellezési kísérleteket, továbbá helyszini kísérleteket RVM-6 típusú mérőkészülékkel. Meghatározták a földalatti sugárzó elektromágneses mezejének összetevőit, amelyek a föld felszínén függetlenek az oldalirányú hullámok hatásától. Optimálisnak azt a mérési módszert találták, amelyben a felszínen az elektrikus dipólust ferdén lejtősen helyezték a furatba, vertikális mágneses mezőt alkotva. A furólyukból a felszínre irányuló rádióhullámos mérések metodikáját és a berendezés makettjét átadták hasznosításra a Szevzapgeologija egyesülés murmanszki expedíciójának.

Kidolgozták a kutatólyukból a felszínre irányuló rádióhullámos átvilágításnak egy olyan módozatát, amely biztosítja az egyedülálló furatok vizsgálatát többszáz méteres hatókörzetben és lehetővé teszi a rádióhullámos mérési-vizsgálati módszer alkalmazását a kutató-értékelő munkák korai szakaszában.

A hasznosítás eredményei: az egyedi kutatólyukak vizsgálatának pontosabbá válása és a sugárzás rádiuszának növekedése. A kutatási eredmények alkalmazhatók az érclelőhelyeken folyó beható vizsgálatokhoz és feltáró-értékelő munkához olyan fizikai-geológiai feltételek között, amelyek kedvezhetnek a rádióhullámok áthatolásának.

Illusztráció 53, tábl. 8, forrásmunka 72.

SSZ=870855150

TIP=4

NDK DFE88973

Cim: Barnaszénbányák a laza kőzetek csuszásveszélyes szintjeinek geofizikai vizsgálatában elért eredmények

Szerző: Lindner, H.

1986

123 old.

Csoport: B

Nyelv: 475

A kutatási anyag részletesen ismerteti azoknak a hosszantartó geofizikai vizsgálatoknak az eredményeit, amelyeket egy adott barnaszénbánya csuszásveszélyes laza kőzetrétegeiben végeztek. Megállapítást nyert, hogy speciális geofizikai módszerek segítségével lokalizálhatók az ilyen szerkezetek és ellenőrizhető a talajvizek szintjének emelkedése is. A talajvízszint-emelkedés által okozott ideiglenes szerkezeti változások észlelhetők és osztályozhatók, a talajmechanikai jellemzőkből kiindulva. A gravimetriás, geotermikus és geoelektrikus mérések segítségével feltárhatók azok az időben változó jelenségek, amelyek a nagymérvű tömegvándorlás, valamint az ülepedési és csuszási folyamat kezdetének első jeleként értékelhetők.

A kutatómunka során a barnaszénbányák csuszásveszélyes felületei geotechnikai értékelésének új szempontjait tárták fel.

Illusztráció 56, tábl. 25, forrásmunka 69, melléklet 3.

SSZ=870762105

TIP=4

CCC 04860011081

Cim: A Volga-medence kénlelőhelyei kialakulásának biogeokémiai feltételei

Szerző: Szamarkin, V.A.

1986

217 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: terméskén-lelőhelyek és -előfordulások a Közép-Volga-melléken és a Kaspi-mellék északi részén, a Kazányi terület felszín alatti kénhidrogénes vizei és a Kujbisev területi un. Kénes-tavon.

A vizsgálatok keretében mennyiségileg értékelték a mikroorganizmusok különböző csoportjainak szerepét és kölcsönhatását azokban a biogeokémiai folyamatokban, amelyek meghatározzák a kéntartalmú iszapok, felszín alatti vizek, terméskén-lelőhelyek és -előfordulások kialakulását a Volga-melléken.

A kutatás folyamán tanulmányozták a kén- és szénvegyületek izotóp-összetételét a Kénes-tó vizében és iszaplerakodásaiban, valamint a kénhidrogénes felszín alatti vizekben. Kimutatták, milyen összefüggés áll fenn a kén izotóp-összetétele és a redukálódott szulfát aránya, valamint a szulfátredukció intenzitása között. Mérésekkel vizsgálták a szulfátredukció intenzitását és kimutatták az iszapokban végbemenő diagenetikus piritképzés nagy sebességét. Új módszert javasoltak a különféle mikroorganizmus-csoportok hatására végbemenő kénfelhalmozódás prognosztizálására.

A kutatási eredmények alkalmazási területe: a Volga-melléki körzetek kénhozamának távlati felmérése, a kénlelőhelyek kutatása és feltárása, a kénhidrogéntartalmú források és kénsulfidos gyógyiszapok lelőhelyeinek feltárása.

Illusztráció 34, tábl. 27, forrásmunka 259.

SSZ=870762051

TIP=4

CCC 04860008992

Cím: A szibériai plató keleti része kőolajhordozóinak lokális szerkezetei

Szerző: Otmasz A.A.

1986

223 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a szibériai plató keleti részének lokális antiklinális szerkezetei és kőolajhordozó rétegei. Célja: a lokális szerkezetek kőolaj- és földgáztartalma tektonikus paramétereinek prognosztizálása és ezen az alapon a perspektivikus kutatási irányok meghatározása újabb szénhidrogénkészletek feltárása végett a szibériai plató keleti térségében. Kutatási módszerek: a mélyfúrások, a szeizmikus kutatás és geológiai felvételezés eredményeinek komplex elemzése, a kőolaj- és földgáztartalom tektonikus mutatói elemzésének mennyiségi módszerei.

A kutatás során új összefüggéseket fedeztek fel a lokális szerkezetek térbeni elhelyezkedése, sűrűségük és paramétereik, másrészt a regionális tektonikus helyzet között. A lokális szerkezetek genetikai jellemzői, paramétereik és intenzitásuk szerint elvégezték az egész régió körzetesítését. Prognosztizálták a lokális szerkezetek sűrűségét és összkiterjedését a régió különböző körzeteiben. Meghatározták a kőolaj- és földgázkutatási munkák legperspektivikusabb irányait.

A kutatás eredményeként megfogalmazott ajánlásokat elsőként a Lennyeftyegazgeologija egyesülésénél vezették be, majd felhasználták a kőolajkutatási-feltárási munkák rövid- és hosszútávú terveinek összeállításában.

Illusztráció 25, tábl. 13, forrásmunka 182.

SSZ=870767984

TIP=4

CCC 05860000867

Cím: Délnyugat-Grúzia és a szomszédos területek kőolaj- és földgázkészleteinek felmérése

Szerző: Zirakadze, M.I.

1986

443 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: Délnyugat-Grúzia geológiai felépítése és kőolajtartalmú körzetei. Célja: a kőolaj- és földgáztartalom távlatainak értékelése és ajánlások kidolgozása a kutató-feltáró munkák metodikájára és irányaira vonatkozóan, a kőolaj- és gáztartalmú körzetek kijelölése, azok kialakulási feltételeinek feltárása.

Tanulmányozták epigeoszinklinális hegyképződmények és azokhoz csatlakozó völgyek kőolaj- és földgáztartalmát. Elvégezték a tektonikai osztályozást. Feltárták a mélyen fekvő kéreg- és felső kéreg-károsodásokat, a tektonikai-formációs együtteseket, a kőolaj- és földgáztermelő összleteket, valamint a tároló- és fedőrétegeket. Tisztázták a kőolaj- és földgázkészletek kialakulásának viszonyait. A kutatók által tett ajánlások eredményeképpen feltárták az arombiszubani-calcemindi lelőhelyet, gáz találtak a csahatauri körzet oligocén lerakódásaiban. Kijelölték azokat a perspektivikus zónákat, szerkezeteket, amelyek kedvező adottságokkal rendelkeznek a kőolaj- és földgázfelgyülemeléshez. Ajánlásokat tettek az ilyen irányú kutató-feltáró munkák menetére.

A kutatási eredmények alkalmazási területe: a geológiai szerkezetek tanulmányozása, a kőolaj- és földgáztartalom értékelése az epigeoszinklinális orogenikus képződményekkel és azokhoz csatlakozó hegyközi mélyületekkel összefüggésben.

Illusztráció 64, forrásmunka 390.

SSZ=870768030

TIP=4

CCC 04860012960

Cím: Ólom- és cinklelőhelyek primer koszorúinak térbeni geokémiai zónabeosztása és ennek alkalmazása a geokémiai anomáliák értékelésében

Szerző: Szkalet, A.M.

1986

242 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A disszertáció szerzője a hegyi Oszétia ólom- és cinklelőhelyeit vizsgálta azzal a céllal, hogy kidolgozza a geokémiai anomáliák - a rejtett és gyengén erodált ólom- és cinkércesedés jelei - értékelésének kritériumait, a hegyi Oszétia viszonyai között. Tanulmányozta a teléres ólom- és cinklelőhelyek primer koszorúinak övezetbeosztását és kidolgozta azok térbeli modelljét. A szerző kimutatta az ércerek elhelyezkedését a modell szerkezeti elemeihez képest. Kidolgozta a geokémiai anomáliák értékelésének kritériumait az eróziós szint meghatározásának és az ólom-cinkércesedés arányainak szempontjából. Elvégezte az arhonholsztinszki ércmező anomáliáinak értékelését és kijelölte azt a körzetet, amelyben jellemző a rejtett ólom-cinkércesedés. A disszertáció ajánlásokat ad a szadoni ólom-cinkérc-kitermelő kombinátnak, amelyek alapján munkatervet készítettek az adott körzet mélységi horizontjainak értékelésére. A kutatók által megjelölt körzet mélységi szintjein a szadoni kombinát geológusai egész sorozat érceret tártak fel.

Illusztráció 60, tábl. 24, forrásmunka 160.

SSZ=870768019

TIP=4

CCC 04860012845

Cim: Ércbeágyazott granitoidok lokalizálódásának geológiai feltételei és petrográfiai sajátosságai

Szerző: Kurgyukov, Sz.A.

1986

318 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a tirniauzi wolfram-molibdén lelőhelyek granitoidjai. Célja: a wolfram- és molibdénércnek kutatásának hatékonyabbá tétele.

A munka során nagyarányú szerkezeti-geológiai térképezést, továbbá petrográfiai és ásványtani vizsgálatokat végeztek mikroszkóp és röntgen-difraktométer segítségével. Bebizonyították a tirniauzi granitoidok keletkezésének többszakaszságát és vertikális övezetbeosztását, kimutatták az allokémiái metamorfózis szerepét ebben a folyamatban, és tudományosan megalapozták a granitoidok felosztását két geokronológiai csoportba. A granitoidok genetikai sajátosságait figyelembe vevő térképet kiindulási alapként használják a geológiai feltáró munkák tervezésében.

A kutatók által kidolgozott ajánlások alapján új wolfram- és molibdénérc-készletet fedeztek fel. A tirniauzi granitoidok genetikai sajátosságait felhasználják a ritkafémércesedés prognosztizálására a tirniauzi ércmező oldalsó és mély szintjeiben. Illusztráció 91, tábl. 31, forrásmunka 112.

SSZ=860760579

TIP=4

CCC 04860007517

Cim: Ércdúsítási technológia továbbfejlesztése az ásványfeltárási folyamatok optimalizálása útján

Szerző: Davitasvili, T.P.

1986

114 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutató az ércapritás technológiáját vizsgálta azzal a céllal, hogy kidolgozza az aprítási paraméterek optimalizálásának módszereit a maximális mértékű ásványfeltárás érdekében. A kutatómunka folyamán alkalmazták az ércapritás különböző módszereit, az optimális vezérlés elméletét, a többkomponensű szilárd testek felbontásának fizikai analizisét, továbbá számítási módszereket elektronikus számítógép segítségével. Kidolgozták az aprítási folyamat optimális vezérlésének módszerét a maximális ásványfelbontás kritériuma szerint az érzékenységi elmélet és a flotációs termék paramétereinek ellenőrzése alapján. Kidolgozták az aprítási folyamat irányítási rendszerét a flotációs termék jellemzőinek alapján.

A kutatási eredmények már a gyakorlatban alkalmazzák a Csordszki baritbányák aprítómalmaiban, jelentős gazdasági haszonnal. A kutatási eredmények a SZU Színesfémkohászati Minisztériumának más ércdúsító kombinátjaiban is alkalmazhatók.

Illusztráció 21, tábl. 8, forrásmunka 119.

SSZ=860755584

TIP=4

CCC 04860005422

Cím: Geológiai mintákban az arany szcintillációs emissziós szinképmeghatározásának alkalmazása és továbbfejlesztése

Szerző: Prokopcsuk, Sz.I.

1986

141 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: arany az ércek, bányaközetek, iszapok és növényi hamuk mintáiban. Célja: a szcintillációs elemzési módszer tökéletesítése, az aranylelőhelyek kutatásában való széleskörű elterjesztése végett. Kidolgozták az analitikus szignál fotoelektromos regisztrálásának, az impulzus amplitudója és az aranyrög mérete között felfedezett összefüggések alapján a műszerek beszabályozásának, valamint az elemzéshez szükséges reprezentatív minta-tömeg meghatározásának módszereit. Új analitikai jelre - az impulzus időtartamára - vonatkozóan ajánlás készült. Metodikát dolgoztak ki a geológiai mintákban az aranytartalom meghatározására. Az aranylelőhelyek felfedezésének új módszerét találmánynak minősítették.

A kutatási eredmények alkalmazási területe: a SZU Geológiai Minisztériumának központi analitikai laboratóriumai, a SZUTA tudományos kutató intézetei, a SZU Színesfémkohászati Minisztériumának vállalati laboratóriumai. A kutatómunka során gyors mennyiségi meghatározási módszert dolgoztak ki az aranytartalom kimutatására geológiai mintákban, az arany szemcsék méretének egyidejű mérésével 3-tól 40 mikron tartományban.

Illusztráció 24, tábl. 22, forrásmunka 97.

SSZ=860755580

TIP=4

CCC 04860005951

Cím: Az Evlah-Agdzsabedini hajlat eocén kőzeteinek kőolajki-termelési távlatai

Szerző: Gadzsijev, Z.R.O.

1986

167 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

Az Evlah-Agdzsabedini hajlat eocén lerakódásainak vizsgálatával a kutató célja az volt, hogy kidolgozza a kőolaj- és földgáztartalom perspektívái értékelésének geológiai-geokémiai kritériumait, tudományos megalapozza a további kutató-feltáró munkák racionális irányait az adott térségben. Elemzés készült

a kőolaj- és földgáztartalom perspektíváinak paleotektonikus, szerkezetitektonikus, geokémiai és egyéb kritériumairól. Pontosították az eocén összlet kiterjedésének határait. Szerkezeti térképet /1:200 000/ készítettek a közép-eocén fedőrétegről, megállapították a regionális kiékelődés zónáit és az eocén lerakódások különbölését.

A további kutató-feltáró munkák végzésére vonatkozó ajánlásokat eddig az Aznyeftyegeofizika trösztnél és az Aznyefty kombinátnál vezették be. A kutatási eredmények alkalmazása révén csökkentek a kutató-feltáró munkák költségei. Összefoglalva a kutatómunka eredményeit: új térkép készült az Evlah-Agdzsabedini hajlat eocén lerakódásainak kőolajhozam-távlatairól, amelyen kijelölték a szénhidrogénképződésre kedvező legperspektivikusabb zónákat, szerkezeteket és rétegszakaszokat.

Illusztráció 12, tábl. 2, forrásmunka 89.

SSZ=860749880

TIP=4

CCC 04860002598

Cim: A Gegam-felföld perlit-lelőhelyeinek kialakulása

Szerző: Garajev, A.M.

1986

260 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A Gegam-felföld /Örmény SZSZK/ perlit-lelőhelyei vizsgálatának célja az volt, hogy feltárják és kimutassák a perlit-lelőhelyek képződésének és felépítésének sajátosságait, pontosítsák a perlitnyersanyag értékelésének kritériumait. Kutatási módszerek: kémiai, termikus, petrográfiai, elektronmikroszkópos, röntgenspektrográfias és egyéb módszerek.

A kutatás folyamán feltárták a Gegam-felföld perlit-lelőhelyeinek geológiai sajátosságait és lokalizációs viszonyait, továbbá a perlitképződés során az illékony komponensek differenciálódásának sajátosságait. Tipizálták a perlitek OH-gyökeket. Osztályozták a riolitok zárványköveit. Új geológiai térképeket készítettek a riolitos vulkánokról és perlit-lelőhelyekről 1:10 000 és 1:2000 léptékarányban. Kimutatták a perlitek technológiai tulajdonságainak változásait a lelőhelyek szelvényeiben. Kijelölték a különböző ipari hasznosításra alkalmas nyersanyagok lelőhelyeit, ajánlást tettek a perlit-lelőhelyek kiaknázásának komplex megközelítésére.

A kutatás eredményeinek alkalmazási területe: geológiai tevékenység, perlit-lelőhelyek kutatása és feltárása.

Illusztráció 87, tábl. 20, forrásmunka 125.

SSZ=860753018

TIP=4

CCC 05860000174

Cim: A regionális metamorfózis regressziós szakaszának
metallogéniaja

Szerző: Szalje, M.J.

1985

608 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a Balti- és Aldani-tábla területén található csillám-, keramit-, ritkafém- és egyéb lelőhelyek, amelyek metamorfikus összleteket is tartalmaznak. A kutatás célja: a metamorfikus ércképződési és más endogén folyamatok kölcsönhatásának vizsgálata evolúciós szempontból, a metamorfikus ciklus regresszív szakasza metallogénias sajátosságainak feltársa. Kutatási módszerek: nagyléptékű szerkezeti-metamorfikus térképezés, részletes térképezés és dokumentáció, csiszolat- és szinporelemzés, röntgenszinképelemzés, tömegspektrografia stb.

Kialakulóban van egy új tudományos irányzat, miszerint a metamorfogén típusú lelőhelyek kialakulásának fő fázisa a regionális metamorfózis regresszív szakasza. A muszkovitos és keramitos pegmatitok kutatásának szerkezeti-metamorfikus módszerei gyakorlati alkalmazást nyertek a Szevzapgeologija és a Karelszljuda egyesülések geológiai expedíciójának munkájában. A kutatási eredmények alkalmazásának hatékonyságát mutatja, hogy fokozódott a prognosztizált és számbavett készletek hitellessége. Meghatározták továbbá a lokális prognosztizálási kérdések megoldásának metodikai sorrendiségét, a vizsgált lelőhelyek elhelyezkedésének törvényszerűségeit és ellenőrzési tényezőit.

A kutatási eredmények alkalmazási területe: a metamorfikus lelőhelyek elhelyezkedési törvényszerűségeinek elemzése, a prognosztizált készletek számbavétele.

Illusztráció 129, tábl. 34, forrásmunka 604.

SSZ=860749844

TIP=4

CCC 04860001814

Cim: A főbb kaukázusi ércformációk lelőhelyeinek genetikus
sajátosságai az izotópos vizsgálatok adatai alapján

Szerző: Jarosevics, V.Z.

1985

348 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A Kaukázus hidrotermális érclelőhelyeinek vizsgálatával a kutató azt a célt tűzte maga elé, hogy felderítse a viz-, kén- és szénforrásokat az ásványi üledékes hidrotermális rendszerekben és megállapítsa, alkalmazhatók-e az izotópos módszerek az érclelőhelyek kutatásában és feltárásában.

A kutatás során megvizsgálták az elemek izotóp-arányait a kristályrácsokban és fluid zárványokban; homogenizációs és krimpelési módszereket alkalmaztak, vizes extraktumokat készítettek az ásványok folyékony zárványaiban; megvizsgálták a szulfidok termoelektromos tulajdonságait és elvégezték az ásványok hidrotermális szintézisét. A vizsgálatokhoz MI-1301-es tömegspektrométert is használtak. Új elméleti alapokra helyezték az izotópos vizsgálatok eredményeinek értékelését; a főbb kaukázusi ércformációk tipomorfikus lelőhelyein számbavették a viz-, kén- és szénforrásokat az üledékes ásványokban. A kutatók ajánlásait átadták a Kaukázontúl köztársasági geológiai igazgatóságainak. Összefoglalva: a kutatók kidolgozták a főbb kaukázusi ércformációk lelőhelyei kialakulásának új genetikai modelljeit és pontosították a korábbiakat, továbbá ajánlásokat dolgoztak ki az izotópos vizsgálatok adatainak felhasználására az érclelőhelyek kutatásában és feltárásában.

A kutatási eredmények alkalmazási területe: a SZUTA tudományos-kutató, oktatási és termelő szervezetei, a SZU Geológiai Minisztériumának szervezetei.

Illusztráció 123, tábl. 16, forrásmunka 325.

SSZ=860754487

TIP=4

CCC 04860005370

Cím: Villamos kutatás alkalmazása a Kurszki Mágneses Anomália bányái feltáró kőzeteinek tanulmányozásában

Szerző: Pritika, I.V.

1986

198 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a Kurszki Mágneses Anomália bányáinak feltáró kőzetei. A kutatás célja: a bányakőzetek folyamatos működésű torot-exkavátorokkal történő kitermelése feltételeinek tanulmányozása a kőzetek villamos kutatási módszerekkel történő fizikai-mechanikai vizsgálata alapján. A kutatás során az egyenáramú villamos kutatás módszereit alkalmazták, IKSZ-1, ESZK-1, AE-72, EPO-9 stb. módszerek segítségével. Kidolgozták a villamos kutatás bányakőzetben történő alkalmazásának elméleti és metodikai alapjait, nomogrammákat készítettek a bányadomborzatnak a villamos kutatási adatokra gyakorolt hatása figyelembe vételéhez, automata berendezést konstruáltak az elektromos mezők modellezéséhez. A bányakőzetben történő villamos kutatás metodikája gyakorlati alkalmazást nyert a Kurszki Mágneses Anomália sztojléni lelőhelyein. A feltáró kőzetek fizikai-mechanikai tulajdonságai meghatározásának metodikáját a nagy hatékonyság és információgazdagság jellemzi.

Az elektromos mezők modellezésének automata berendezését oktatási célokra használják. A kutatási eredmények hasznosítása a sztojléni lelőhelyeken 72,7 ezer rubel megtakarítást eredményezett.

A kutatási eredmények alkalmazási területe: a hasznos ásványok lelőhelyeinek nyiltszíni fejtései, mérnöki-geofizikai feladatok végrehajtása, villamos kutatási munkák az erősen szagga-
tott domborzati viszonyok között.

Illusztráció 75, tábl. 6, forrásmunka 123.

SSZ=860752994

TIP=4

CCC 04860003576

Cím: Szénhidrogén-csapdák elhelyezkedésének törvényszerűségei és kutatási irányai a Volgográd terület devon-kori üledékeiben

Szerző: Menyajlenko, G.P.

1986

192 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: kőolaj- és földgáztartalmú lokális szerkezetek a Volgográd terület devon-kori üledékes karbonátos kőzeteiben. Célja: a szénhidrogén-csapdák és -készletek prognosztizálása ezekben a kőzetekben, a geológiai-feltáró munkák elsődleges irányainak kiválasztása.

A kutatás során elvégezték a geofizikai, szeizmikus, mágneses, gravimetriás és a légi- ill. űrfelvételi vizsgálati eredmények komplex történeti-geológiai elemzését. Feltárták a lokális kőolajcsapdák és a karbonátos devon-kori kőzetek keletkezésének mechanizmusát, meghatározták azok térbeni összefüggéseit és főbb tényezőit. A szénhidrogén-csapdák prognózis-térképét felhasználták a Kaspi-melléki régió 1981-1985. és 1986-1990. évek-re szóló geológiai kutatási komplex tervének elkészítésében. A szénhidrogén-csapdák és -készletek elhelyezkedésének törvényszerűségei alapján értékelték a további perspektivákat a kutató-feltáró munkák elsődleges irányainak meghatározásával.

A kutatási eredmények alkalmazási területe: Nyizsnyevolzszyk-nyefty egyesülés, Volgográdnjeftyegeofizika tröszt, Nyizsnyevolzszykgeologija egyesülés, valamint a hasonló geológiai felépítésű területek.

Illusztráció 68, tábl. 11, forrásmunka 133.

SSZ=860752979

TIP=4

CCC 04860002766

Cím: Az ukrán Dnyeper-mellék északi része tektonikus felépítésének sajátosságai

Szerző: Jakimovics, V.I.

1985

231 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatómunka célja az volt, hogy tanulmányozzák az ukrán Dnyeper-mellék északi része tektonikus felépítésének sajátos-

ságait a régió prognosztizálásához hasznos ásványok feltárása céljából, továbbá ipari szennyvizek elhelyezésére alkalmas körzetek kijelölése végett.

Izovonalas geológiai-szerkezeti és egyéb térképeket készítettek, térbeni modelleket dolgoztak ki az eróziós-tektonikus üregformájú mélyedések feltárásához a geológiai felvételezés módszerével, geofizikai és kozmikus adatok felhasználásával. Először mutatták ki a térség aprótömbös felépítését, továbbá azt, hogy a kristályos alapzat töréseinek legnagyobb része az üledékes takarórétegben található. Feltárták az üregformájú mélyedéseket és azok rendszereit, ajánlásokat tettek és vezetnek be a hasznos ásványok lelőhelyeinek felkutatására vonatkozóan. Emellett kijelölték a szénhidrogének kutatására kedvezőnek mutatkozó területeket, az ipari szennyvizek elhelyezésére alkalmas körzeteket, a ritka- és színesfémek, ivóvíz- és ásványvízforrások felkutatására kedvezőnek ítélt körzeteket.

A kutatási eredmények alkalmazási területe: a hasznos ásványok kutatása.

Illusztráció 49, tábl. 4, forrásmunka 286.

III. VIZI ERŐFORRÁSOK - KÖZTŰK A TERMÁLVIZKÉSZLETEK - FEL-
DERÍTÉSÉVEL ÉS VÉDELMEVEL FOGLALKOZÓ REFERÁTUMOK

SSZ=870767975

TIP=4

CCC 04860009953

Cím: A Keleti-Előkaukázus mezozoikus lerakódásai vizeinek
kémiai összetételében végbemenő változások tanulmányo-
zása

Szerző: Volkov, V. Ny.

1986

318 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a Keleti-Előkaukázus mezozoikus lerakódásai vizeinek kémiai összetétele. Célja: a kémiai összetétel változási folyamatainak tanulmányozása. Alkalmazott kutatási módszerek: a gáznemű-folyékony zárványok vizei kémiai összetételének vizsgálata, az elnyelt kationok összetételének meghatározása, regressziós és korrelációs analízis, a fizikai-kémiai termodinamika módszerei.

A kutatómunka során új következtetések születtek a vizek kémiai összetételét meghatározó komponensek koncentrációjának változási törvényszerűségeiről, a hidrogeokémiai adatoknak az irányított vizmozgás értékelésében való felhasználásáról, az egyensúlyi állapotok értékelésének lehetőségeiről. Összefoglalva az eredményeket: tudományos megalapozást nyert a hidrogeokémiai adatok alkalmazásának lehetősége a felszín alatti vizek migrációja valószínű irányainak meghatározásában, módszert dolgoztak ki a szulfát- és kalciumkarbonát-telítettség mértékének operatív értékelésére.

A kutatási eredményeket felhasználhatják a Keleti Előkaukázus kőolaj- és földgázkutató ill. -kitermelő hidrogeológiai szervezetei.

Illusztráció 69, tábl. 30, forrásmunka 226.

SSZ=870762064

TIP=4

CCC 04860009283

Cím: Metodika kidolgozása az öntözéses területek felszín
alatti vizei ásványosodásának és szintváltozásának
prognosztizálására számítógépes módszerekkel

Szerző: Rahimova, M.H.

1986

150 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A szerző a felszín alatti vizek hidrodinamikai és hidrokémiai jellemzőit tanulmányozta az erid zóna viszonyai között. A kutatás célja: a hidrogeokémiai folyamatok számítógépes modellezési metodikájának kidolgozása, a felszín alatti vizek

ásványosodásának és szintváltozásának prognosztizálásához szolgáló algoritmus- és programrendszerek kidolgozása volt.

Elvégezték a hidrogeokémiai folyamatok matematikai modellezését BESZM-6-os számítógép segítségével. Metodikát készítettek a filtráció, a konvektív diffúzió és a tömegcsere folyamatainak numerikus modellezésére és egy- és kétrétegű vizadó talajsintek vonatkozásában. Algoritmusokat és programot állítottak össze a sóátviteli feladatok megoldásához. Összefoglalva az eredményeket: prognózis készült Közép-Fergana ahunbabajevi és acsikulzski körzetei talajvizeinek szintváltozásairól és ásványosodásáról, a vizek öntözési célú hasznosításának szempontjából, e folyamatok matematikai és számítógépes modellezésének útján.

A kutatás anyagait a Ferganai Hidrogeológiai Expediciónál mintegy 14 ezer rubel nyereséggel hasznosították. További alkalmazási terület a SZU Geológiai Minisztériumának tudományos-kutató, termelő és tervező szervezetei.

Illusztráció 20, tábl. 9, forrásmunka 105.

SSZ=860760019

TIP=4

CCC 04860007553

Cím: A Belorusz Poleszje keleti részében az aktív vízcsereszónájába tartozó felszín alatti vizek geokémiája és a melioráció kapcsolata

Szerző: Paskevics, V.I.

1986

243 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A disszertáció szerzője behatóan tanulmányozta a lecsapolás alatt álló területek felszín alatti vizeinek kémiai összetételét, azzal a céllal, hogy felmérje a lecsapolásos talajjavítás és a mezőgazdasági eredetű szennyezés hatását a vizek kémiai összetételének alakulására. Kutatási módszerei: a hidrogeokémiai kísérletek, vízháztartás-módulási megfigyelések, a kémiai elemek migrációjának számítógépes vizsgálata, a meglevő információk statisztikai feldolgozása SZM-1 számítógép segítségével, térképezés stb.

A szerző meghatározta az aktív vízcsereszónája felszín alatti vizeinek kémiai összetételében végbemenő változások sajátosságait, értékelte a mocsarak szerves anyagainak hatását a kémiai elemek migrációs folyamataira, felvázolta a lecsapolásos talajjavítás és a mezőgazdasági eredetű szennyezés hatására a vizek kémiai összetételében végbemenő változások főbb tendenciáit. Ajánlások készültek a lecsapoló rendszerek racionális üzemeltetésére, a hidrogeokémiai vizsgálatok metodikájára vonatkozóan. További ajánlásokat dolgoztak ki a hidrogeokémiai felvételezésre a meliorációs létesítményeken, valamint a felszín alatti vizek mezőgazdasági szennyezésének megakadályozására.

A kutatási eredmények hasznosításából eredő összes gazdasági haszon 269,5 ezer rubel.

Illusztráció 24, tábl. 26, forrásmunka 235.

SSZ=860751408

TIP=4

CCC 04860004493

Cim: Az öntözéses talajjavítás hatása a felszín alatti vizek hasznosításának hidrokémiai paramétereire

Szerző: Rjabcev, M.P.

1986

225 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatómunka keretében a neogén vizadó rétegek felszín alatti vizeit vizsgálták azzal a céllal, hogy tanulmányozzák az öntözés hatását a felszín alatti vizek hidrokémiai jellemzőire, továbbá felmérjék a természetes anyagok okozta elszennyeződés megakadályozásának lehetőségeit. Az egész figyelőkihálózatra kiterjedő hidrokémiai és hidrodinamikai vizsgálatokat végeztek, a vízháztartást befolyásoló tényezők figyelembe vételével. Az eredmények statisztikai feldolgozását SZM-4-es elektronikus számítógép segítségével végezték el. Az öntözőrendszerek hatásterületébe tartozó felszín alatti vizekre vonatkozóan meghatározták a kémiai összetétel metamorfózisának szakaszait, a hidrokémiai mutatók, öntözési és ivóvizminőség változásának irányait. A felszín alatti vizek hidrokémiai jellemzői változásának törvényszerűségeit térképeken és grafikonokon ábrázolták.

A főbb kutatási eredményeket és ajánlásokat felhasználják a vízkivételi művek tervezésénél, továbbá az új öntözőrendszerek telepítésénél.

Illusztráció 40, tábl. 15, forrásmunka 165.

SSZ=860749871

TIP=4

CCC 04860002546

Cim: Felszín alatti vizek és kőolajtartalmú bányaközetek termodinamikai egyensúlyának elemzése /a Nyugat-szibériai artézi medence dél-keleti részében/

Szerző: Juskov, Sz.A.

1985

310 old.

Csoport: B

Nyelv: 570

A nyugat-szibériai kőolajhordozó rétegek felszín alatti vizeinek vizsgálatával a szerző behatóan tanulmányozta a vízkőzet egyensúlyt regionális méretekben ill. a szénhidrogénlelőhelyek határain belül. Analitikus úton határozta meg a vizek kémiai összetételét a karbonátos közeteket. Számításokat végzett a vizek és közetek fizikai-kémiai egyensúlyára vonatkozóan. Elsőként dolgozta ki és alkalmazta a víz-kőzet fizikai-kémiai egyensúly metodikáját a nyugat-szibériai feltételekhez igazodva. A kutatás eredményeképpen prognózis készült a sólerakódásokról, a kénhidrogénképző baktériumok fejlődéséről. A prognózis alapjául szolgáló metodika és maguk a prognózis eredményei elősegítik a lelőhelyek kitermelésének optimalizálását és hatékonyabbá tételét.

Összefoglalva: módszereket dolgozták ki a szervesetlen sóképződés intenzitásának, összetételének és időtartamának prognosztizálására a Tomszk terület kitermelés alatt álló szénhidrogén-lelőhelyeire vonatkozóan.

A kutatási eredmények már gyakorlati alkalmazásra találtak az OSZFSZKI Kőolajipari és Geológiai Minisztériumának intézményeinél.

Illusztráció 56, tábl. 68, forrásmunka 145.

SSZ=870767915

TIP=3

CCC 02860003611

Cim: Ásványi vizekben az ionegyensúly-számítás módszereinek kidolgozása és kísérleti becslés végrehajtása

1985

56 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás során az ásványvizek főbb típusait, és azok kémiai összetételét vizsgálták. A kutatás célja: az ionegyensúly számítási módszerének kidolgozása a vizösszetétel stabilitásának értékeléséhez és az elemek reális migrációs formáinak felméréséhez. Kutatási módszerek: számításhoz termodinamikai módszerek, számítógépes programozás és feladatmegoldás.

A kutatók meghatározták az ásványvizek migrációs összetevőit. Értékeltek a karbonátos-kalciumos és szulfátos egyensúlyt. A számítási programokat a 13273-73. sz. állami szabványnak megfelelően 30-féle ásványviz-mintán próbálták ki. Az új módszer lehetővé teszi a migránsok gyors és pontos meghatározását és kiszámítását az ásványvizekben, stabilitásuk értékelésével összefüggésben.

A kutatási eredmények alkalmazási területe: ásványvizek elemzése, a vizek minőségi értékelése belső felhasználás esetén.

Illusztráció 5, tábl. 20, forrásmunka 35.

SSZ=870762651

TIP=4

CCC 04860009311

Cim: Talajvizek olajszármazékokkal történő szennyezése

Szerző: Lukjancsikov, V.M.

1986

208 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a talajvizek kőolajszármazékokkal szennyezett vízszintje, célja: a talajvizek olajos eredetű elszennyeződési folyamata főbb törvényszerűségeinek feltárása és módszerek kidolgozása ennek tanulmányozására, valamint a terjedési arányok értékelésére.

A kutatás során helyszíni és kísérleti vizsgálatokat végeztek külső és laboratóriumi feltételek között, HPM-2 kromatográf, és ESZ-1022 számítógép alkalmazásával. Feltárták a lokális szennyezőforrásból történő olajbeszűremlés törvényszerűségeit, elemezték az olajhártya szétterjedését a talajvizek felszínén és kimutatták a gázmérés alkalmazásának lehetőségét a talajvizek olajszennyeződéseinek felderítésére és tanulmányozására. Összefoglalva: alapjaiban dolgozták ki azt a metodikát, amely lehetővé teszi a talajvizek olajszennyezettségi arányainak és mértékének felmérését, ill. tanulmányozását és értékelését a felszín alatti vizek védelmének ellenőrzése és a vízvédelmi intézkedések tervezése céljából.

A talajvizek olajszennyezettsége mértékének értékelési metodikáját a Juzsgeologija és a Centrgeologija egyesülések alkalmazzák, kb. 3,19 ezer rubel gazdasági hatékonysággal. A kutatási eredményeket jól hasznosítják az USZSZK és a BSZSZK Geológiai Minisztériumához, a Litván és Lett SZSZK, az Észt SZSZK Geológiai Hivatalához tartozó szervezetek, továbbá a Centrgeologija, a Juzsgeologija és a Szervzapeologija egyesülések.

Illusztráció 37, tábl. 31, forrásmunka 142.

SSZ=860764662

TIP=3

CCC 02860012743

Cim: ISZA-1 izotóp-szinképelemző alkalmazása jelzett nitrogénnel történő hidrogeológiai vizsgálatoknál

1985

68 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás folyamán metodikát és műszereket dolgoztak ki a nitrogén izotóp-összetételének meghatározására a hidrogeológiai objektumokban. A munka célja: biztosítani az analitikai ellenőrzést a talajvizek általi nitrogénkimosódással kapcsolatos geológiai vizsgálatok során.

A kutatók az izotóp-elemzést az emissziós spektrumokban végezték el. Alkalmazták az optikai szinképek gerjesztésére és fotoelektrikus regisztrálására alkalmas műszereket. Olyan metodikát ill. berendezést dolgoztak ki, amely megfelelő pontossággal biztosítja a nitrogén izotópelemzésének végrehajtását a hidrogeológiai objektumokban. A metodikát, valamint az analitikai berendezés működő makettjét átadták a megrendelőnek a jelzett nitrogénnel történő vizsgálatokhoz való felhasználás céljára.

A kutatási eredmények elsősorban a hidrogeológia területén hasznosíthatók. Főbb paraméterek: koncentrációs határértékek 0,365-95%, hibalehetőség 0,027, vizsgált mennyiség 0,1 mg, kapacitás 15-20 analízis egy műszak folyamán.

Illusztráció 17, tábl. 2.

SSZ=860754482

TIP=4

CCC 04860005231

Cim: Felszín alatti vízbefolyás a Keleti Balhasba és ennek ingadozásának prognózisai

Szerző: Dzsabasov, A.M.

1986

208 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutató azt a célt tűzte maga elé, hogy feltárja a Kelet-Balhas partmenti zójában a felszín alatti vízcseré törvényszerűségeit és meghatározza a Balhas-tó víz- és sóhozamának paramétereit, továbbá prognosztizálja azok változásait. Alkalmazott kutatási módszerek: helyszíni hidrogeológiai vizsgálatok, analóg matematikai modellezés BUSZE-70 számítógéppel, matematikai modellezés többdimenziós statisztika alkalmazásával és ESZ-1022-es számítógép segítségével.

A kutató feltárta a Balhas-tó és a partmenti zóna felszín alatti vízfolyásai közötti összefüggéseket, pontos felmérést készített a Kelet-Balhas víz- és sóháztartásáról és prognosztizálta annak változásait.

A kutatás eredményeit már bevezették a SZU Állami Hidrometeorológiai Bizottságának, a Hidroprojekt kazah fiókinstitúciónak tevékenységében. További alkalmazási terület: tudományos, termelő, tervező szervezetek, amelyek a tavak és víztározók problémáival foglalkoznak. A felszín alatti vizeknek a Balhas-tó víz- és sómérlege alakulásában játszott szerepéről készült értékelést valamint a partmenti zónában történő sólerakodásra vonatkozó becsléseket felhasználhatják a térség egyéb vízgazdálkodási feladatainak megoldásában is.

Illusztráció 36, tábl. 18, forrásmunka 155.

SSZ=860750528

TIP=4

CCC 04860001821

Cim: Limnológiai vizsgálatok Közép-Jakutiában

Szerző: Zsirkov, I.I.

1985

260 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás keretében komplex vizsgálat tárgyává tettek több mint 600 olyan tavat, amelyek az adott térségben a legkülönbözőbb típusokba sorolhatók és nagy jelentőségük van a lakosság életében és a helyi gazdálkodásban. A kutatómunka célja: felvázolni a tómedence-képződés történetét és a limnogenezis sajátosságait az adott térségben, továbbá megvizsgálni a közép-jakutiai kriógén tájak racionális hasznosításának, általakításának és védelmének kérdéseit.

A vizsgált tavak mindegyikében 3-16 vizsgálóállomást létesít

tettek a komplex tófelvételezés általánosan elfogadott metodikája alapján, kézi fúrással vizsgálták 134 tó medermordalékát. Először készítették komplex felmérést a tórendszer-ről, felderítették a tómedence-képződés sajátosságait és a tórendszerek kialakulásának feltételeit, osztályozták és feltérképezték Közép-Jakutia különböző típusú tavait. Elméleti megalapozást nyújtottak a tóvizek hidrokémiai anomáliáiról /egyebek közt a szikesedésről/, tipologizálták az üledékeket. A Jakut ASZSZK 28 állami gazdaságának területén 232 tóról készítették törzslapokat, továbbá 81 szapropél-lelőhelyet tártak fel.

A kutatási eredmények felhasználhatók a fizikai földrajz, a természetvédelem, vizgazdálkodás, növénytermesztés- és állattenyésztés, vadászat és halászat, rekreáció és balneológia területén.

Illusztráció 36, tábl. 33, forrásmunka 169.

SSZ=870762094

TIP=4

CCC 04860009412

Cím: Az Ilijszki-mélyület észak-keleti részének meleg ásványvizei és azok hasznosításának távlatai

Szerző: Zavalej, V.A.

1986

158 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

Az Ilijszki-mélyület észak-keleti része meleg ásványvizeinek vizsgálatával a kutatók azt a célt tűzték ki, hogy meghatározzák a meleg ásványvizek képződésének feltételeit, ill. prognosztizálják az üzemi vízkészleteket és a konkrét hasznosítási lehetőségeket.

A kutatók sokoldalúan elemezték a regionális hidrogeológiai vizsgálatok, mélyfúrások eredményeit, statisztikai adatfeldolgozást alkalmaztak. Elvégezték a főbb vizadó rétegek szerinti talajmetszet-felosztást, regionális korrekciókat hajtottak végre, továbbá a paleohidrogeológiai rekonstrukciók alapján rekonstruálták a felszín alatti vizek kialakulásának feltételeit és meghatározták azok összefüggéseit a jelenlegi viszonyokkal és adottságokkal. A kutatók pontosították a kréta- és triász kori vizadó rétegek felszín alatti vizeinek prognosztizált üzemi készleteit, meghatározták a termálvizek konkrét hasznosítási lehetőségeit.

A kutatási eredményeket az Üzbekburgaz termelési egyesülés közép-ázsiai geológiai expedíciója alkalmazta a termálviz-kutatási munkálatok során. A kutatási eredmények ezen kívül felhasználhatók a felszín alatti termálvizek különböző célú hasznosítási lehetőségeinek felmérésére.

Illusztráció 36, tábl. 17, forrásmunka 135.

SSZ=870762079

TIP=4

CCC 04860010121

Cim: Az Aral--Kizil-Kumi medence hidromineralis erőforrásainak kialakulása és hasznosítási lehetőségei

Szerző: Sapiro, A.M.

1986

117 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: az Aral--Kizil-Kumi medence krétakori lerakódásainak felszín alatti vizei. Célja: a gyógyászati és ipari hasznosítású vízkészletek kialakulása, területi eloszlása törvényszerűségeinek tanulmányozása, az ilyen vízkészletekkel rendelkező körzetek kijelölése. A kutatók összesítették az eddigi hidrogeológiai vizsgálatok eredményeit a vertikális hidrokémiai övezeti jelleg indexének módszerével, ill. geológiai szerkezeti elemzéseket és korrelációs számításokat végeztek el elektronikus számítógép alkalmazásával. Meghatározták a hasadós tektonika szerepét a vizadó talajszintek és a tektonikus blokkok kölcsönhatásának jellegében és intenzitásában. Bebizonyították a környező medencék mélységi vizeinek szerepét a víz kémiai összetételének alakulásában. A kutatók meghatározták és jellemezték a gyógy- és ipari víz készletek feltárása szempontjából perspektivikus körzeteket, prognosztizálták ezeket a vízkészleteket.

A kutatási eredmények alkalmazási területe: az Üzbekhidrogeologija termelési-geológiai egyesülés tevékenységi köre.

Illusztráció 5, tábl. 24, forrásmunka 115.

SSZ=860755538

TIP=4

CCC 04860004372

Cim: Ásvány- és termálvíz-készletek keletkezésének törvényszerűségeinek és hidrogeológiai feltételeinek, ill. a hasznosítási lehetőségek vizsgálata

Szerző: Ngho Ngoc Kat

1986

226 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a Vietnami Szocialista Köztársaság területén található ásvány- és termálvíz-készletek. A kutatás célja az volt, hogy feltárják az ásvány- és termálvízkészletek kialakulásának és elhelyezkedésének törvényszerűségeit, felvázolják a népgazdasági hasznosítás lehetőségeit és távlatait.

A kutatómunka keretében helyszíni és laboratóriumi kísérleteket végeztek, kémiai és izotóp-vizsgálatokat folytattak, speciális térképsorozatokot készítettek. Javaslatot tettek a termál- és ásványvizek területi csoportosítása értékelési mutatóinak többlépcsős rendszerére vonatkozóan; új szempontok alapján bizonyították be a tektonikus törések döntő szerepét a termál- és ásványvizek képződésében és területi elhelyezkedésében.

A kutatási eredményeket a Vietnami Szocialista Köztársaság Földtudományi Kutatóintézetében, az Állami Geológiai Hivatal szervezeteiben hasznosítják az ásvány- és termálvizek kutatásának, feltárásának és mennyiségi értékelésének területén.

Illusztráció 26, tábl. 23, forrásmunka 134.

SSZ=860749840

TIP=3

CCC 02840035046

Cím: A Permi terület ásványvizei és azok hasznosításának távlatai

1984

215 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a Permi területi paleozoikus lerakódásainak a felszín alatti ásványvizei. Célja: az ásványvizek főbb típusainak területi és mélységi elhelyezkedésében fennálló törvényszerűségeinek tanulmányozása, ill. a hasznosítási lehetőségek felmérése.

A kutatók elvégezték az ásványvizek helyszíni és laboratóriumi vizsgálatait. Ajánlásokat tettek a gyógyüdülői és szanatóriumi hálózat bővítésének racionális tervezésére a Perm területen. Felvázolták a Permi területi ásványvizforrások távlati hasznosítási lehetőségeit. A kapott kutatási eredmények alkalmazásával csökkenthető a kutatófúrások mennyisége.

A kutatási eredmények széleskörűen hasznosítható a gyógyhatású ásványvizek kutatásában és feltárásában.

Illusztráció 5, tábl. 13, forrásmunka 46.

SSZ=860753013

TIP=4

CCC 04860004675

Cím: A pauzsetszki hidrotermális rendszer hidrogeológiai elemzése, a filtrációs és hőátviteli modell tudományos megalapozása

Szerző: Voronkov, V.A.

1986

197 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a pauzsetszki /Kamcsatka/ hidrotermális rendszer és geotermális lelőhely vizsgálata. Célja: a hidrotermális rendszer olyan modelljének kidolgozása, amely lehetővé teszi a termálviz-készletek kutatásának, feltárásának és hasznosításának hatékonyabbá tételét. Kutatási módszerek: a hidrogeológiai paraméterek értékelése, a filtráció modellezése BUSZE-70 analóg számítógéppel, a hőátvitel számítógépes számításainak elvégzése.

A kutatók tudományos magyarázatot adtak a geotermális anomáliákat előidéző geológiai szerkezetek kialakulásáról, s azok szerepéről a pauszetszki lelőhelyek képződésében. Kidolgozták a pauszetszki hidrotermális rendszer új modelljét. A kutatók prognosztizálták a pauszetszki geotermális lelőhelyek üzemeltetésének termohidrodinamikai feltételeit, felmérték az üzemi termálvíz-készleteket.

A kutatási eredmények gyakorlati alkalmazásra találtak a Föld mélyében rejlő hőforrásokat kutató kamcsatkai expedíciós munkában, a Kamcsatgeologija és a Szahalingeologija termelési egyesülések tevékenységében.

Illusztráció 45, tábl. 8, forrásmunka 159.

SSZ=870767914

TIP=3

CCC 02860002279

Cím: Szibéria és a Távols-Kelet gyógyhatású ásványvizeinek hasznosítási lehetőségei

1985

90 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatócsoport tanulmányozta a szibériai és távols-keleti gyógyhatású ásványvizek összetételét, elterjedését és készleteit. A kutatómunka célja az volt, hogy komplex értékelést készítsenek a szibériai és távols-keleti gyógyvizek összetételéről és készleteiről a hasznosítás távlatainak felmérése céljából.

A kutatók feltárták a gyógyvizek makro- és mikrokomponensek szerinti összetételének sajátosságait. Elsőként állapították meg a toxikus mikroelemek tartalmának határértékeit. Ezen túlmenően gyakorlati ajánlásokat dolgoztak ki a területi gyógyüdültetési tanácsok és a SZU Élelmiszeripari Minisztériuma részére.

A kutatás eredményei széleskörűen alkalmazhatók a gyógyüdültetés gyakorlati feladatainak megoldásában.

Illusztráció 1, tábl. 14.

SSZ=860764648

TIP=3

CCC 02860008091

Cím: Kaukázusi ásványvizek természetes gyógyhatású készleteinek tanulmányozása és racionális hasznosítása

1984

360 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a kaukázusi artézi medence novo-blagodarenszki körzetének gyógyviz-készletei, radioaktív vizei, gyógyiszapjai és éghajlati viszonyai. A kutatás célja: a természetes gyógyvizek készletek felmérése, azok racionális hasznosítási módszereinek kidolgozása.

A kutatók tanulmányozták a novo-blagodarenszki körzet szén-savas vizei kialakulásának és elterjedésének feltételeit, a radionuklid-eloszlás törvényszerűségeit a körzet radio-aktív vizeiben. Elvégezték a gyógyiszapok bakteriológiai elemzését. A kutatás eredményei az egészségvédelmi tevékenységben és a népgazdaság különböző ágazataiban alkalmazhatók.

Illusztráció 64, táb. 44, forrásmunka 234.

IV. TALAJ ÉS TERMŐFÖLD HASZNOSÍTÁSÁVAL ÉS VÉDELMEVEL FOGLALKOZÓ REFERÁTUMOK

SSZ=860756444

TIP=4

CCC 04860005437

Cím: A produktív nedvesség és a transzpiráció alakulása a georendszerekben

Szerző: Beljajev, J.V.

1986

193 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutató a nedvességátviteli folyamatokat vizsgálta a természetes és megművelt fitocönózisok talajainak gyökérzeti rétegeiben. A kutatás célja: a talaj gyökértápláló rétegében a nedvesség és transzpiráció alakulása törvényszerűségeinek tanulmányozása.

Megállapították, hogy a ritkított növénytakaró esetében korlátozott területen történik a növények vízfelvétele - ez a gyökérrendszerek hidraulikus hatásövezete; az aszályos georendszerekben a transzpiráció az össze kipárolgás 25-50%-át teszi ki. A kutatás eredményeit a SZU Vizgazdálkodási Minisztériumának szervezetei hasznosítják tevékenységükben. A kutatási eredmények bevezetése révén optimalizálható a vetés-sűrűség, pontosabban lehet szabályozni az öntözést, és megbízhatóbb információkat lehet kapni a vízellátottságról.

A kutatási eredmények széleskörűen felhasználhatók a nedvességtartalék felmérésére a vízellátottság szabályozása és a mezőgazdasági termelés optimalizálása céljából a SZUTA kutatóintézetek, a SZU Vizgazdálkodási Minisztériumának és Állami Meteorológiai Bizottságának stb. keretében.

Illusztráció 39, tábl. 33, forrásmunka 135.

SSZ=860754262

TIP=4

CCC 05860000155

Cím: A talajok agrofizikai tulajdonságai és termőképessége /Belorusszia példáján/

Szerző: Afanaszjev, Ny.I.

1986

395 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A disszertáció ismerteti a Belorusz SZSZK gyepes-podzolos, el-mocsarasodott és tőzeges-mocsaras talajain végzett vizsgálatokat. A kutatás célkitűzése az volt, hogy az agrofizika szemszögéből értélje a talajok termőképességét, elméletileg megalapozza a talajok fizikai tulajdonságainak optimalizálását célzó intézkedéseket, továbbá kísérletileg bebizonyítsák a legjobbnak tartott eljárások hatékonyságát. Kutatási eszközök:

villamos hőmérők, közte mikroelektrohőmérők, villamos páramérők, gázelemző készülékek, talajhőmérők, hőszondák stb.

A kutatók meghatározták azokat a fizikai tényezőket, amelyek csökkentik a mezőgazdasági növények terméshozamát és a talajok termőképességét. Megállapították, hogy e tényezők kiküszöbölése a terméshozam-növelési problémák megoldásának és a talajok termőképessége fokozásának egyik eszköze. A kutatási eredmények hasznosítása révén jelentős termésnövekedést értek el olyan növények esetében, mint a burgonya, takarmányrépa, árpa és különféle évelő fűvek. A kutatók ajánlásait ma már közel 1 millió hektáron alkalmazzák.

Illusztráció 2, tábl. 87, forrásmunka 422.

SSZ=860750855

TIP=4

CCC 04860000909

Cim: A közép-moldáviai és Duna-melléki talajprovinciák erodált csernozjomjai

Szerző: Donosz, T.G.

1985

222 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: különböző mértékben erodálódott kilúgozott, közönséges és karbonátos csernozjomok, valamint azok etalonjai, célja pedig a humuszállapot, az anyagösszetétel és a tulajdonságok, ill. az erodált csernozjomok szemcsenagyságának és származásának vizsgálata, továbbá a diagnosztikus és osztályozási jellemzők kiválasztása.

Az erodált csernozjomok anyagösszetételének és tulajdonságainak vizsgálatát korszerű terep- és laboratóriumi módszerekkel végezték. Ezekről a talajfajtákról először készítettek mélyreható földrajzi-genetikai jellemzést. Elemezték a nem erodált talajmintákkal fennálló kapcsolatot, megállapították az erodáltság kritériumait, ill. a diagnosztikus és osztályozási jellegzetességeket. A diagnosztikus paraméterekre nagy szükség van a talajok osztályozásához, a talajok és a talajtakaró értékelésében, a talajtérképek készítésében, a talajerozió és az eroziógátló intézkedések térképezésében, ill. tervezésében.

Az erodált csernozjomok paramétereit etalonként használják az eroziógátló intézkedések tervezéséhez a Moldgiprozjom és a Kolhozszadvinprojekt intézetekben. A kutatási eredményeket felhasználják más agráripari tervezőintézetek is.

Illusztráció 18, tábl. 22, forrásmunka 204.

SSZ=870762854

TIP=4

CCC 04860009139

Cim: A moldáviai talajok genetikai sajátosságai és termőképessége, valamint a nitrát-, kálium- és kalcium-ionok aktivitása közötti összefüggés

Szerző: Csumak, A.I.

1986

243 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A dél-európai fácies csernozjomjai, szürke és barna erdei talajai vizsgálatának célja annak megállapítása volt, hogy alkalmazható-e a nitrát-, kálium- és kalcium-ionok aktivitásának mutatói - mint kiegészítő diagnosztikus mutatók - a talajok genetikai sajátosságainak és művelési színvonalának értékelésére.

Terepvizsgálatokat végeztek, ill. potenciométeres módszerrel határozták meg az ionok aktivitását a talaj- és növénymintákban EV-74 típusu ionométer segítségével. Laboratóriumi módszerekkel vizsgálták a nitrogén, a kálium és a kalcium megjelenési formáit a talajmintákban és matematikai adatfeldolgozást végeztek elektronikus számítógép alkalmazásával. Megállapították az ország dél-nyugati részében található talajoknak /Moldávia példáján/ az ion-aktivitás szerinti genetikai különbségeit és az adott mutatók szerint csoportosították a talajokat. Összefüggéseket tártak fel a talajban és a növényekben fennálló ion-aktivitás között.

Az ion-aktivitás szerinti effektív termőképesség értékelésének módszerét az agrokémiai térképezésben, a kapott adatokat pedig a központi övezeti agrokémiai laboratóriumban alkalmazzák a műtrágyafelhasználási ajánlások kidolgozásában.

Illusztráció 6, tábl. 43, forrásmunka 322.

SSZ=860754291

TIP=4

CCC 05860000349

Cim: Moldávia erdei talajai /származástan, hasznosítás/

Szerző: Grati, V.P.

1986

466 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A moldáviai erdei talajok vizsgálatának célja: a Szovjetunió dél-nyugati részében lomblevelű erdőkkel borított területeken a talajképződés sajátosságainak, a barna és szürke erdei talajok anyagösszetétele és azok tulajdonságai sajátosságainak, ill. a talajban végbemenő folyamatok irányainak meghatározása, továbbá a talajtermőképesség szabályozási elveinek és módjainak kidolgozása, s a talajok produktivitásának növelése. Kutatási módszerek és eszközök: összehasonlító földrajzi, összehasonlító analitikai és stacioner, valamint matematikai módszerek; DRON-05 típusú difraktométer, SZF-4 szinképfénymérő, láng-

fénymérő, elektrokoloriméter, pH-mérő, talajnedvességmérő, talajoldat-kiválasztó készülék stb.

A kutatók meghatározták a barna és szürke erdei talajok összetételének és tulajdonságainak jellemzőit, tanulmányozták e talajok mikromorfológikus sajátosságait, értékelték az ásványösszetételt és az agyagos ásványok szerepét a genetikai szintek szelvényeinek kialakulásában. Tanulmányozták a talajképződési folyamatokat, felvázolták azok regionális sajátosságait. A kutatók megállapították az optimális trágyázási arányokat és adagokat, ajánlásaiknak köszönhetően a vetésforgó főbb elemeit tekintve a biológiai produktivitás 26-36%-kal nőtt. A hasznosításra ajánlott kutatási eredmények: a barna és szürke erdei talajok anyagösszetételének és tulajdonságának jellemzői, a termőképesség fokozását célzó intézkedések.

A kutatási eredmények alkalmazási területe: mező- és erdőgazdaság. Összefoglalva a kutatás eredményeit: tisztázták a talajképződés kérdéseit, a jelenlegi talaj-folyamatokat, meghatározták a barna és szürke erdei talajok racionális hasznosításának módjait, a termőképesség szabályozásának elveit és módszereit. Meghatározták a barna és szürke erdei talajok diagnosztikai jellegzetességeit és osztályozták e talajfajtákat. Illusztráció 60, tábl. 80, forrásmunka 619.

SSZ=860754205

TIP=4

CCC 04860003805

Cím: A dél-orosz sztyeppék felszántott területeinek geokémiai és táji sajátosságai

Szerző: Goncsarenko, V.I.

1986

241 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

Az Alsó-Don és a Nyugati-Előkaukázus területén végzett kutatások célja az volt, hogy tanulmányozzák a nehézfémek és a bór viselkedését a dél-orosz sztyeppék mezőgazdasági művelés alatt álló főbb talajtípusaiban.

A kutatók elvégezték a vizsgált terület talajkörzetesítését, elsőként állapították meg a biogeokémiai ciklusokban résztvevő nehézfémek és bór tömegét, meghatározták egy sor kémiai elem átlagos koncentrációját a főbb természeti elemekben, ill. prognosztizálták a fém-felhalmozódást a mezőgazdasági termelés hatását. A gyümölcsösök talajainak réztartalmára vonatkozóan kapott vizsgálati eredményeket a gyakorlatban alkalmazzák /Roszzadprojekt Intézet/.

A kutatási eredmények széleskörűen hasznosíthatók a környezetvédelem és a termőföldkészletek racionális hasznosítása területén. Emellett gyakorlati feladatok megoldásában is alkalmazhatók a termőföld-készletek ésszerű hasznosítása céljából a gyümölcsösök rekonstrukciója és telepítése területén.

Illusztráció 17, tábl. 62, forrásmunka 185.

SSZ=860754248

TIP=4

CCC 04860004657

Cim: A Sztavropoli-fennsík tipikus csernozjomjai termőképességének növelése műtrágyabevitellel

Szerző: Kargalcev, V.I.

1986

165 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a Sztavropoli-fennsík tipikus csernozjomjai, célja: intézkedések kidolgozása a talajok termőképességének fokozására műtrágyázással.

A kutatók mennyiségi értékelést készítettek a humuszképződésről, amely a növénymaradványok és a szervesstrágya humuszosodásának következtében a talajba bekerülő új humuszképző anyagok hatására megy végbe. Először mutattak ki matematikai összefüggéseket a talaj termőképességének összetevői és a növények terméshozama között. Az új műtrágyázási rendszerek bevezetése révén a talajok általános termőképessége 20-32%-kal, a fehérje-összhozam 4,1 q/ha-val, a műtrágya felhasználás költségmegtérülése csaknem kétszeresére növekszik. A racionális műtrágyafelhasználásra tett ajánlásokat 500 hektáron vezették be, kb. 22 ezer rubel gazdasági hatékonysággal.

A kutatási eredmények a Sztavropoli országrész tipikus csernozjomos területein alkalmazhatók.

Illusztráció 6, tábl. 32, forrásmunka 187.

SSZ=860754235

TIP=4

CCC 04860004501

Cim: A nedvesedési folyamatok hatása a csernozjomok humuszképző tulajdonságaira

Szerző: Jakovcsenko, V.P.

1986

138 -old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A szerző által végzett vizsgálatok tárgya a Sztavropoli országrész és a Kurszki terület csernozjom talajainak szervesanyag-dinamikája, célja pedig annak megállapítása, milyen hatással van a növénymaradványok időszakos kiszáradása a talajok ásványosodási, humuszosodási folyamataira. Kutatási módszerek és eszközök: gázkromatográfia /LHM-8MD/, az elementáris összetétel meghatározása automata analizátor segítségével, infravörös spektroszkópia /UR-20/.

Először sikerült kimutatni, hogy a növénymaradványok periodikus kiszáradása kezdetben /1-5 napig/ az ásványosodás felgyorsulását okozza. A kiszáradás ösztönzi a második frakciós humusz-savak felgyülemelését. A kutató ajánlást tett arra, hogy figyelembe kell venni a talajba jutó szerves anyagok szezonális

dinamikáját a szerves szénttartalom sokéves dinamikájának értékelése során.

A kutatási eredmények elsősorban az oktatómunkában találtak alkalmazásra, a Moszkva Állami Egyetem Talajtani Fakultásának általános talajtani tanszékén. Ezen kívül az eredmények széleskörűen alkalmazhatók a talajkutatások, a földművelés és a biogéokémia területén.

Illusztráció 11, tábl. 20, forrásmunka 200.

SSZ=860754200

TIP=4

CCC 04860003650

Cím: Gyepes podzolos talajok termőképességének értékelése és azok tulajdonságainak változásai az intenzív földművelés hatására /Moszkvai terület példáján/

Szerző: Volkov, Sz.G.

1986

266 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: az Állami Növénynevelő Állomások és azok bázisgazdaságai használatában levő szántóföldi gyepes-podzolos talajok. Céla: az agroökológiai és szervezési-gazdasági tényezők által a gyepes-podzolos talajok termőképességére gyakorolt hatás értékelése, ill. e talajok evolúciójának tanulmányozása az állandóan növekvő intenzitású mezőgazdasági termelési viszonyok között. Kutatási módszerek: összehasonlító földrajzi, ökológiai-genetikai és összehasonlító analitikai vizsgálati módszerek és eljárások; a talajok vízháztartásának, fizikai- és hidrofizikai tulajdonságainak, a biomassza, a gyökérfejlődés vizsgálati módszerei, a termés hozam közvetlen regisztrálása.

A kutatók a magas színvonalú agroökonómiai háttér feltételei között értékelték az agroökológiai feltétel-komplexum hatását a gabonafélék termés hozamára. Meghatározták a gyepes-podzolos talajok termőképességének reálisan elérhető paramétereit. Megállapították, milyen törvényszerűségek jellemzik a különböző fajtájú gyepes-podzolos talajok területi arányainak módosulását, pontosították a talajok osztályozását a megművelési színvonalnak megfelelően. A kutatómunka eredményeképpen ajánlásokat dolgoztak ki az Állami Növénynevelő Főigazgatóság használatában levő területek újrafelosztására, a gabonafélék fajta szerinti elhelyezésének racionalizálására a talajok granulometriás összetételének figyelembe vételével.

A kutatási eredmények a gyakorlatban hasznosíthatók a Moszkva terület állami gazdaságaiban és kolchozaiban.

Illusztráció 52, tábl. 32, forrásmunka 241.

SSZ=870762823

TIP=4

CCC 04860008130

Cim: Az anyagok migrációjának vizsgálata a podzolos típusú talajok keletkezésével és termőképességével összefüggésben

Szerző: Varlamov, V.A.

1986

162 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a podzolos típusú talajok, erdőborította szüzföldi talajok és szántóföldi talajok mintái, célja: az anyagok azon főbb migrációs folyamatainak vizsgálata, amelyek elképzelést nyújthatnak az anyagok mai vándorlásának irányáról és lehetőségek következményeiről a podzolos típusú talajokban.

A kutatók izotóp-indukátoros megfigyeléseket végeztek a talajnedvesség és a különböző anyagok mozgásának megismerésére és megmérték a migráló anyagok koncentrációját. A lizimetriás kromatografikus oszlopok módszerét alkalmazták és az analitikai méréseket szinképfénymérő, szcintillációs és gázkisülési számlálókkal végezték el. Megállapították, hogy a vizsgált talajokban az anyagok abiotikus vándorlására jelenleg az oldalirányú mozgás a legjellemzőbb. Felfedezték az Al-Fe-humuszos akkumulációk degradálódását a víztározók vizének felmelegedésével összefüggésben. Kimutatták a migráció biogeokémiai akadályait.

A metodikai anyagokat és ajánlásokat a SZU Agráripari Állami Bizottságának természetvédelmi intézetében, a talajtani és más kutatóintézetekben alkalmazzák.

Illusztráció 19, tábl. 16, forrásmunka 296.

SSZ=870761059

TIP=4

CCC 04860009804

Cim: Légszennyeződések hatása a gyepes-podzolos talajok kémiai és agrokémiai tulajdonságaira

Szerző: Gutyjjeva, N.M.

1986

1958 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a Cserepoveci Kohászati Kombinát környékének gyepes-podzolos talajai; célja pedig: a Kohászati Kombinát okozta szilárd légszennyeződések által a gyepes-podzolos talajok kémiai összetételére és agrokémiai tulajdonságaira gyakorolt hatások vizsgálata.

A kutatók a nem fekete földü övezet viszonyaiból kiindulva jellemezték a talajok teljes kémiai összetételét. Érzékelték a szennyezett talajok termőképességének színvonalát. Kimutatták, hogy a talaj kémiai összetételének és tulajdonságainak módosulásában jelentős szerepet játszik a kalcium- ill. magnéziumkarbonát. Ajánlásokat tettek a Kohászati Kombinát okozta talaj-

szennyezés mértékének és jellegének meghatározására. A kutatók meghatározták a technogén szennyeződések maximális hatásövezetét továbbá az egyes nehézfémek toxicitását, ill. a természetes takarmányföldek alapos feljavításának pozitív hatását. Ugyancsak felhasználhatók azok a talajszennyeződés méreteinek és mértékének megállapításához, a mezőgazdasági terméskiesés prognosztizálásához.

A kutatási eredmények alkalmazási területe: a nem fekete földű övezet aktív technogén szennyeződésének kitett gyepes-podzolos talajaival való gazdálkodás.

Illusztráció 12, tábl. 28, forrásmunka 185.

SSZ=860753901

TIP=4

CCC 04860003134

Cím: Talajok termőképességének romlása kőolajipari szennyvízzel történő élszennyeződés esetén

Szerző: Giljazov, M.J.

1986

217 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kőolajipari eredetű szennyvizekkel szennyezett, kilúgozódott és tipikusan karbonátos szemcsék vizsgálatának célja az előbbiekből eredő termőképesség-romlás jellegének meghatározása és ezen az alapon a megfelelő rekultivációs intézkedések kidolgozása.

A munka során laboratóriumi, vegetációs és helyszíni kísérleteket végeztek analitikai vizsgálókészülékek, lángfénymérő, pH-mérő, fotoelektrokoloriméter stb. alkalmazásával. Komplex módon vizsgálták a talajok termőképességének romlását, a szennyezett talajok tulajdonságait és bebizonyították a szennyezett talajok rekultiválásának lehetőségét kémiai miliorációs és édesvízzel való átmosás útján. A kutatók agrokémiai tesztek készítették a kőolajipari szennyvizekkel károsított területek behatárolására és a szennyezés szintjének megállapítására. Ajánlásokat dolgoztak ki az ilyen szennyvizekkel károsított talajok rekultiválására.

A kutatók által ajánlott rekultivációs eljárásokat kipróbálták és bevezették a Tatár ASZSZK-ban; egy hektár rekultiválásából eredően 13 160 rubel/év gazdasági hasznot érve el.

A kutatás eredményei az erdős sztyeppés övezet azon mezőgazdasági szövetkezeteinél alkalmazhatók, amelyek körzetében kőolajbányászat folyik.

Illusztráció 19, forrásmunka 261.

V. ERDŐK HASZNOSÍTÁSÁVAL ÉS TELEPÍTÉSÉVEL FOGLALKOZÓ REFERÁTUMOK

SSZ=870310008

TIP=3

BOL 068478

Cim: Egyes gyorsan növő fafajták ültetőanyagtermelésének optimalizálása műtrágyázással

1985

217 old.

Csoport: B

Nyelv: 115

A kutatás során különböző termelési feltételek - talaj és éghajlati viszonyok - között, komplex módon vizsgálták az ásványi műtrágyák hatását az egyes tülevelű fafajták /korzikai fenyő, vörösfenyő/ és lomblevelűek /nyirfa, ezüstlevelű hárs, vörös tölgy/ ültetőanyagának növekedésére és tápanyag-ellátottságára. A talaj és a növények kémiai analízise, ill. biometrikus mérések, fenológiai megfigyelések és matematikai analízis útján állapították meg azokat a műtrágyázási normákat, amelyek elősegítik az ültetőanyag-termelés optimalizálását. Megállapították, hogy az ásványi műtrágyák közvetlenül befolyásolják a facsemeték növekedését, magasságát, átmérőjét és a képződő biomassza tömegét. A jó agronómiai feltételek között nevelt egy-éves facsemeték a kétéves ültetőanyagra jellemző minőségi mutatóknak feleltek meg. A műtrágyabevitel ellenőrzésére meghatározták a talaj tápelemeinek maximális határértékeit, valamint a levél-analízisből megállapított diagnosztikai mutatókat. Meghatározták továbbá a műtrágyabevitel ütemezését és a műtrágyázás szerepét a növénytáplálás aktivizálásában. Megállapították, hogy a műtrágyázás nagy hatékonyságának biztosításához időszakszerűen ellenőrizni kell a talaj minőségi mutatóit. A kutatók olyan műtrágyázási technológiát dolgoztak ki, amely tartalmazza a műtrágyák fajtaösszetételét, beviteli időütemezését külön-külön minden vizsgált fafajtára, a talaj- és éghajlati viszonyok függvényében.

SSZ=870762813

TIP=4

CCC 04860008888

Cim: Az erdőtelepítések szerepe a kimosódott sztyeppek és erdős sztyeppek talajok termőképességének fokozásában

Szerző: Zajcsenko, K.I.

1986

292 old.

Csoport: B

Nyelv: 570

A kutatás folyamán 30-60 éves erdőtelepítvényeket vizsgáltak meg a Volga-mellék déli részének, ill. a Közép-Orosz-fennsík, és a központi erdő sztyeppe régióknak kimosódott talajain. A kutatás célja: erdőtelepítések kimosódott talajok produktivitására gyakorolt hatásának tanulmányozása, a telepítések szerepének meghatározása a talajerőforrások védelmében és újra-

A kutató az osztályozott faárú készletezését célzó gyéritési technológiát tanulmányozta a Lett SZSZK journalai és más erdőgazdaságaiban. A kutatás célja: az áruosztályozásos gyéritési technológia alkalmazását biztosító erdőtelepítési feltételek megteremtése.

A szerző összehasonlító vizsgálatokat végzett és az adott régió viszonyaihoz igazodva elsőként vizsgálta meg az áruosztályozásos technológia alkalmazásának lehetőségeit a különböző erdőtípusokban. Ezen kívül megállapította a faállomány károsodásának lehetséges mértékét, a talajtömörödés stádiumait és kimutatta az adott gyéritési technológia negatív hatását az erdőültetvényekre.

A kutatás eredményeit a Lett SZSZK journalai és bauszi erdőipari gazdaságok hasznosították a gyakorlatban.

Illusztráció 12, tábl. 48, forrásmunka 210.

SSZ=860750919

TIP=4

CCC 04860002866

Cim: Az erdei zöldmassza hasznosításának ökológiai-gazdasági hatékonysága

Szerző: Dinyka, P.K.

1986

267 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A szerző az Ukrán SZSZK Faipari és Erdőgazdasági Minisztériumának erdőgazdasági vállalatainál végezte vizsgálatait. A kutatás célja: az erdei zöldmassza népgazdasági hasznosítása ökológiai-gazdasági hatékonyságának növelése anélkül, hogy az erdei ökoszisztemek károsodást ne szenvedjenek. Kutatási módszerek: statisztikai megfigyelések és statisztikai-gazdasági módszerekkel végzett adatfeldolgozás, osztályozás, gazdasági-matematikai modellezés.

Metodikai ajánlásokat dolgoztak ki a szezonális tényezők ökológiai-gazdasági hatékonyságának meghatározására és értékelésére a zöldmassza-hasznosítás tervezésében és szervezésében. Ökológiai-gazdasági szempontokat figyelembe véve továbbfejlesztették a zöldmassza-tartalékok osztályozási rendszerét. Az ukrainai zöldmassza-hasznosítás prognosztizálási anyagait átadták a köztársasági erdő- és papiripari minisztériumnak, amely felhasználja azokat a másodlagos nyersanyagforrások hasznosításának a tizenkettedik ötéves tervidőszakra szóló terve kidolgozásában. A kutatók meghatározták az ukrainai erdei zöldmassza reális készleteinek nagyságát és annak optimális negyedévenkénti /havonkénti/ arányosulását a készletezés és feldolgozás volumenéhez. Intézkedéseket javasoltak az erdei zöldmassza készletezésével együtt járó ökológiai károsodások mértékének csökkentésére és kompenzálására vonatkozóan.

Illusztráció 8, tábl. 27, forrásmunka 278.

SSZ=860750805

TIP=4

CCC 04860001055

Cím: A dauri vörösfenyő tömőrfahangerességének vizsgálata
Kelet-Szibériában és a Távol-Keleten

Szerző: Zalomanov, V.P.

1985

273 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A szerző a dauri vörösfenyő növekedési formáit és tömőrfahengerességét vizsgálta. A kutatás célja az volt, hogy tanulmányozzák a törzsformák sajátosságait és törvényszerűségeit különböző tényezők hatására; matematikai modelleket dolgozzanak ki a törzsfajlásra, ill. erdőbecslési normatívák megállapítására.

A munka során a hagyományos vizsgálati módszereket alkalmaztak és számítógépes programokat dolgoztak ki. Tanulmányozták a dauri vörösfenyő törzsformájának a különböző külső tényezők hatására bekövetkező változásait és e változások törvényszerűségeit. A kapott összefüggéseket matematikai modellekben vázolták fel, és metodikát készítettek a fatörzs térfogati és "sudársági" táblázatainak összeállításához. A törzsformák mutatói és az erdőbecslési jellemzők közötti összefüggéseket az erdőrendezési gyakorlatban lehet hasznosítani, az említett táblázatos metodikát pedig a Moszkvai Aerokozmikus Expedíció használta fel, mintegy 12 millió ha erdőterület /Magadan területen/ mennyiségi számbavételénél. E metodika bevezetése révén a térfogati és sudársági táblázatok összeállításához szükséges kísérleti anyag mennyisége egyharmadára csökken.

A metodika széleskörűen alkalmazható az erdőgazdálkodásban.

Illusztráció 29, tábl. 65, forrásmunka 141.

VI. A TERMÉSZETI ERŐFORRÁSOK TÉMAKÖRÉVEL ÖSSZEFÜGGŐ INTER-DISZCIPLINÁRIS REFERÁTUMOK

SSZ=860413751

TIF=4

FOL D0009421

Cim: Felszíni vizek mutagén és rákkeltő szennyeződéseinek biológiai transzformációja és indikációja

Szerző: Traczewska, T.M.

1985

Csoport: B

Nyelv: 540

A kutatás célja: a vizellátási célokra hasznosított felszíni vizek policiklikus aromás szénhidrogénekkal való szennyezésének értékelése, továbbá azok mikrobiológiai transzformációja a potenciálisan rákkeltő hatású vegyületek előállítása szempontjából.

A kutatók megállapították, hogy mely vizek szennyezettek erősen policiklikus aromás szénhidrogénekkal, köztük antracénnel. A vizminták és azok extraktumai potenciális mutagén és rákkeltő hatást mutattak, s ennek bizonyosságául szolgáltak az AMESA-tesztek eredményei is. A természetes mikroflóra egymástól eltérő érzékenységgel reagált a vizsgált aromás szénhidrogének jelenlétére. A baktériumok képesek bizonyultak a szénhidrogének kumulálására és biotranszformációjára, valamint egyedüli szén- és energiaforráskénti hasznosítására. A vizmintákból két olyan baktériumtörzset különitettek el, amely képes az antracén biodegradálására. Kimutatták továbbá az antracén metabolizmusának termékét - az 1,2-dihidro--1,2-dihidro-oxiant-racént -, amely potenciális mutagén és rákkeltő tulajdonságokat mutatott.

SSZ=860870426

TIF=3

CSEH M02860902784

Cim: Az ezüstbányászat ásványi-nyersanyagbázisa. Főbb tendenciák és fejlődési irányok

Szerző: Gruska J.

1985

75 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A szerző átfogó jellemzést ad az ezüst-készletekről a világ egyes régióinak és országainak jelenleg ismert lelőhelyei, számbavett készletei, a kereslet és fejlesztési tendenciák értékelése alapján. Bemutatja a színes- és nemfémes érceinek azon lelőhelyeit, amelyeket jelenleg alapvetően ezüstbányászati célokra hasznosítanak. Az ezüstbányászat és -dúsítás technológiáinak mai fejlettségi színvonala, közte a másodlagos ezüst-nyersanyagok volumenének növekedése, az utóbbi idők árváltozásai, valamint a külkereskedelmi tényezők módosulása

jelentős kihatással van az újabb érclelőhelyek felkutatására és kiaknázására, különösen a fejlődő országokban. A fentiekben ismertetett tudományos-retrospektív áttekintést az utóbbi évtizedekben publikált bőséges szakirodalmi információk alapján állították össze.

Tábl. 15, bibl. 132.

SSZ=860870432

TIP=3

CSEH M02860902790

Cím: Drágakövek lelőhelyei /1.rész/
/A KGST-tagállamok lelőhelyeinek általános jellemzése/

Szerző: Zseszulka J.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatási jelentés áttekintést ad a drágakövek osztályozásáról, röviden jellemzi azok lelőhelyeit a világ különböző országaiban, informál a drágakövek árairól, leírást nyújt a drágakövek lelőhelyeiről az alábbi KGST-tagállamokban: SZU, CSSZK, NDK, LNK, BNK, MoNK, VSZK és Kuba. Ezek közül némely ország jelentős drágakő-lelőhelyekkel rendelkezik. Az olyan drágaköveken kívül, mint a gyémánt, a színes korund, a berill, továbbá olyan diszitó ipari célú kövek mellett, mint a jáspis, rodonit, nefrit stb. ezekben az országokban több tucat más olyan kőfajta is fellelhető, amelynek ékszeripari és dekorációs hasznosítása jelenleg nagy divatban van. A Mongóliában, Vietnamban és a SZU-ban feltárt új drágakő-lelőhelyek újabb lehetőségeket teremtenek ahhoz, hogy a közeljövőben számottevően és gazdaságosan megnövekedjék a szocialista országok ékszeripari termelése.

Tábl. 3, bibl. 55, forrásmunka 116.

SSZ=860753896

TIP=3

CCC 02850087819

Cím: Az Észti SZSZK természetvédelmi területei állapotának értékelése

1985

92 old.

Csoport: A

Nyelv: 850

A kutatás tárgya: az Észti SZSZK védett területei, az erdőhasznosítási erőforrások helyzete. Célja: a természetvédelmi intézkedések tudományos megalapozása.

A kutatók instrukciós anyagokat készítettek a tája, azon belül a ritka növény- és állatfajok megóvására, valamint az erdei bogycsoportok terméshozamának számbavételére. A kutatási eredményeket már a gyakorlatban hasznosítják, s a kutatók ajánlásainak megfelelően új természetvédelmi területeket hoztak létre.

Tábl. 18, forrásmunka 200.

SSZ=860753895

TIP=3

CCC 02850088295

Cim: Modellrendszer kidolgozása a környezetszennyezés mértékének és gazdasági mutatókra gyakorolt hatásának értékelésére

1985

82 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a társadalom és a természeti környezet kölcsönhatásának társadalmi-gazdasági aspektusa. Célja: az ökológiai-gazdasági modellrendszer kialakítása főbb metodikai elveinek megalapozása és kidolgozása, Kutatási módszerek és eszközök: rendszerelemzési, gráf-elmélet és számítógépes adatfeldolgozás.

A kutatók kidolgozták az ökológiai-gazdasági modellrendszer vázlatát. Az eredményeket elméleti megalapozásként alkalmazzák az alkalmazott ökológiai-gazdasági modellek kidolgozásában. Hasznosítáuk révén növekszik a környezetminőség szabályozásával kapcsolatos tervezési megoldások megalapozottsága.

A kutatási eredmények alkalmazási területe: a környezetminőségi mutatók tervezése és prognosztizálása.

Illsutráció 3, forrásmunka 26.

SSZ=860753900

TIP=4

CCC 04860003301

Cim: A mezőgazdasági termeléskiesés értékelési módszereinek tökéletesítése az állami szükségletek kielégítését célzó termőföld-elvonással kapcsolatosan

Szerző: Anyiszimova, L.K.

1986

171 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás célja: tudományos elvek kidolgozása a közvetlen vagy közvetett mezőgazdasági termelési veszteségek értékelési metodikájának továbbfejlesztésére, olyan esetekre, amelyek az állami vagy saját ágazaton belüli építkezési célú termőföld-elvonásból adódnak.

A kutatók elvégezték a mezőgazdasági termelési veszteségek ökológiai-gazdasági szempontú értékelését, felülvizsgálták az ágazatközi és ágazaton belüli földújraelosztás alapelveit. Metodikai ajánlásokat tettek az építési területek helykiválasztására a közvetlen és közvetett termeléskiesések méreteinek figyelembe vételével. A kutatás eredményeit felhasználhatják a SZU Állami Agrárpari Bizottságának járási, országgrészi /megyei/ és köztársasági földhasználati és földrendezési hivatalai azokban a körzetekben, ahol korlátozottak a tartalékok az új földterületek termelésbe történő bevonására. A kutatók ajánlásokat

dolgoztak ki a megalapozott termőföld-kivonási alternatívák érvényesítésére, ill. a mezőgazdasági termelési veszteségek csökkentésére.

Illustráció 13, tábl. 12, forrásmunka 210.

SSZ=860753898

TIF=4

CCC 04860003295

Cím: A környezetvédelem irányításának fejlesztési kérdései

Szerző: Kosztickij, V.V.

1986

232 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A kutatás tárgya: a környezetvédelem és a természeti erőforrások racionális hasznosítása irányításában keletkező jogviszonyok kérdésköre. A kutatás célja: elemezni a környezetvédelem megyei szintű irányítási szerveinek tevékenységét, ajánlásokat készíteni az irányítási rendszer szerkezetének tökéletesítésére.

A jogtudomány keretében a szerző először vizsgálta részleteiben a társadalmi-gazdasági jellemzők alapján a környezetvédelem irányításának megyei szintű rendszerét. Felvázolta az irányítási rendszer megyei szervei természetvédelmi hatáskörét, javaslatot tett annak kiterjesztésére és állást foglalt a megyei környezetvédelmi bizottságok létrehozására.

A kutatás eredményei felhasználhatók a környezetvédelmi jogalkotás és jogérvényesítő tevékenység továbbfejlesztésében.

Tábl. 5, forrásmunka 715.

SSZ+860754592

TIF=4

CCC 04860003464

Cím: A természeti erőforrások újratermelődésének társadalmi-gazdasági aspektusai

Szerző: Szofer, Sz.R.

1985

195 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A szerző a természeti erőforrásokat, mint a termelő erők egyes fajtáit tanulmányozta. A kutatás célja: a természethasznosítás, ezen belül a vízi erőforrások hasznosítása és az újratermelődés problémáinak politikai-gazdasági elemzése.

A kutató ismerteti a természeti erőforrás kategória gazdasági értelmezését és azon belül osztályozza a vízi erőforrásokat. Ajánlásokat tett a gazdasági önelszámolásos rendszer továbbfejlesztésére a természethasznosítás ágazataiban. Az eredmények alkalmazási területe, a természethasznosítási ágazatok szerkezete, a vízi erőforrások gazdasági értékelése, a természethasznosítás metodológiai alapjai. A kutatási eredmények

hasznosíthatók a felsőfokú oktatásban /szocializmus politikai gazdaságtana, a természethasznosítás és vizgazdálkodás/.

Illusztráció 2, tábl. 1, forrásmunka 209.

SSZ=860754570

TIP=4

CCC 04860004315

Cím: A Kaukázusontúli zeolitok higiéniai értékelése

Szerző: Bezirov, A.N.O.

1986

176 old.

Csoport: B

Nyelv: 570

Az Aj-Dag, Dzegvi, Nahicsevan és más lelőhelyeken bányászott zeolitok vizsgálatának célja a toxicitás megállapítása, ill. a zeolitokkal érintkező vizek egészségügyi-higiéniai értékelése, továbbá higiéniai ajánlások kidolgozása a zeolitok szűrőanyagként történő alkalmazására.

Elvégezték a zeolitokkal érintkező vizeknek az ivóvizre vonatkozó szabványok szerinti vizsgálatát, s a vízi toxikológia általánosan elfogadott módszereivel történő elemzését. Először alkalmaztak egy sor érzékenységi teszt-vizsgálatot. Kimutatták a zeolitok alkalmazási lehetőségét a vizellátási gyakorlatban /erősen zavaros felszíni vizek tisztítása/. Az új viztisztítási technológiát már bevezették a szabirabadi és sztyepanakerti vizvizeték-hálózatban a vitzisztaság növelése céljából.

A kutatási eredmények jól alkalmazhatók az erősen zavaros felszíni vizek tisztítására a Szovjetunió déli vidékein.

Illusztráció 8, tábl. 84, forrásmunka 319.

SSZ=860758957

TIP=4

CCC 04860008748

Cím: A Közép-Amuri síkság észak-nyugati részének mocsaras biogeocönózisai és azok térképezése

Szerző: Csakov, V.V.

1986

197 old.

Csoport: A

Nyelv: 570

A mocsaras biogeocönózisok tanulmányozásának célja annak megállapítása, hogy milyen törvényszerűségek jellemzik a mocsaras biogeocönózisok keletkezését és elhelyezkedését a Közép-Amuri síkság észak-nyugati részében, továbbá hogy meghatározzák a biogeocönózisok racionális hasznosításának módjait.

A kutatók tanulmányozták a mocsaras biogeocönózisok talaj- és növénytakaróját, ill. a tőzegkészleteket. Mikroszkópos módszerrel vizsgálták a tőzegmohát és a különböző tőzgefajták

bomlásának folyamatait. Meghatározták a mocsaras bigeocönózisok tipológiai összetételét és osztályozták azokat. Behatóan vizsgálták a mocsarasodási folyamatokat, kidolgozták a mocsaras biogeocönózisok térképezésének elveit és módszereit. Felvázolták a vizsgált térségben található mocsarak védelmének és racionális hasznosításának lehetőségeit. Kijelölték a későbbi meliorációs intézkedések és tőzegkitermelési helyek körzeteit. Ráműtattak arra, hogy a biogeocönotikus térképek felhasználhatók a mocsarak általános védelmi és hasznosítási terveinek összeállításánál /Dalygeologija egyesülés/. A kutatók ajánlásokat tettek a helyi tőzefajták felhasználására a gyógyászatban és a gyógyszergyártásban.

Illusztráció 23, tábl. 31, forrásmunka 109.

